

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

HEAD LIIKUMISAASTAT!

HAKKAME LIIGUTAMA!

LIIKUMISAASTA 2023

Sukeldume naerusuiselt liikumisaastasse!

Jane Kool
Väike-Maarja spordikeskuse juhataja

Kultuuriministeerium on 2023 aasta kuulutanud välja kui liikumisaasta, kooondades kogu fookuse sellele, et saada eestimaa-lasi rohkem ja regulaar-semalt liikuma, soovides tutvustada aasta vältel erinevaid liikumisharrastu-se viise ja pakkuda kõigile jõukohaseid võimalusi liikumiseks üle Eesti.

Eestis toimub igal aastal sadu spor-di- ja liikumissünd-musi. Terviseradadesse, kergliiklusteedesse, spor-diplatsidesse, -väljakutesse ja kõiksugu muudesse rajatistes on investeeritud sadu tuhandeid eurosid. Ometi näitab statistika, et liiga palju on siiski neid inime-si, kellel pole kujunenud regu-laarset liikumisharjumust. 2020 a läbi viidud Eesti elanike kehalise aktiivsuse uuringu kohaselt on kehaliselt piisavalt aktiivsed vaid umbes 40% täiskasvanutest ning 25% lastest. Vot nii!

Nüüd, kui lugeda seda mit-te kui kuiva suvalist leheuudist, vaid saada aru, et see käib meie eneste kohta, siis on asi ikka pä-ris hull. Igaüks meist võiks nüüd heita ühe sügavamõttelise pilgu oma isiklik-ku ruumi. Palju Sina liikumisest lugu pead ja kui

sageli teed neid tegevusi, mida liikumiseks saaks kvalifitseeri-da? Kindlasti on meie kõigi tut-vusringkonnas peresid, kus üks on paadunud spordihull ja tema kaaslane on kõik tugitoolid juba lössi istunud või siis uppunud in-ternetiavarustesse. Meil on kind-lasti sõpru-tuttavaid, kes ütlevad: „Ei, ei. Minul küll sellist aega pole, et sporti teha ja pealegi ma pole mingi spordimees.“

Pole ju mingi uudis, et ter-vise hoidmise nimel peaksime liikuma kesktlõbi neli tundi nädalas mõõduka intensiivsuse-ga, lisaks sellele liigutama ka pastakast raskemaid asju vähe-malt kahel korral nädalas. Kust siis alustada? Tegelikult piisab ju lihtsalt püstitõusmisest ja kui kohe ei taha mõte edasi liikuda, siis võib nimetatud tegevust korrata. Järgmisel päeval võiks proovida selga sportlikke rii-deid ja kujutada endale ette, mis tunne Sind võiks vallata, kui Sa

oled selle vormiga õue lumest puhtaks lükanud või käinud paar tiiru ümber kvartali. Kolmandal päeval võiks edasi liikuda mingi kergema füüsilise tegevuse juurde, lisaks riietumisele ja et-tekujutamisele võiks panna jalga ka jalanõud ja kui saapapaelte sidumisest pulss taastunud on, siis proovida alla vajutada ukse-linki. Kui Sa jäid ellu, siis võik-sid helistada mõnele sõbrale ja teha seda järgmisel päeval koos, kindlasti jagades emotsioone. Nüüd võib ettevalmistava eta-pi lõppenuks lugeda ja alustada uusaastalubaduste täitmisega – rohkem liikuma hakata või lausa trenni minna. Tõeline väljakutse oleks uusaastalubadusest kinni pidada kauem kui märtsini. Ilm-selgelt soovin ma öelda, et liiku-mine ei tähenda kaugelgi sport-imist ja tähtis on hoopis see, et Sa tunneksid, et Su süda lööb ja teeb seda rõõmust hõisates. See rõõm paistab silma ka Su muu-

des tegemistes ja igapäevatöö-des, mis sujuvad tänu läbitud spordiminutitele palju ladusalt ja tulemuslikumalt.

Võid püstitada muidugi ka palju suuremaid eesmärke, näi-teks proovida mõnda uut spor-diala või koguni minna mõnele rahvaspordiüritustele teiste omasugustega kerges tempos „seltskondlikku vestlust“ pida-ma. Hea võimalus selleks meie maakonnas on Lääne-Virumaa Rattabaasi suusasari, mis saab hoo sisse küll juba 11. jaanua-ril Kadriina terviserajal ja kul-geb kokku kaheksaetapilisea mööda maakonna terviseradu, jõudes kolmanda etapiga 25. jaanuaril Ebavere terviserajale. Jah, see on mõeldud ka neile, kelle suusad praegu alles tolmul on. Tule lihtsalt ja liigu suuskadel, tempo on ju Sinu valida, nagu ka emotsioon, mille koju kaasa viid. Seega, sukeldume naerusuiselt liikumisaastasse!

Foto: Kristel Kitsing

Naudime talverõõme!

Jaanuar
Õpime suusatama!

Veebruar
Liigume Vabariigi terviseks!

VALD
NUMBRITES
4

Hajaasustuse programm toetab maaperede elu-tingimuste parandamist
5

MIDA TOOB AASTA 2023?
6-7

Jalutuskäik vanal surnuaial
8-9

AASTA MESILAS-TARUDES
12

VÄIKE-MAARJA SELTSIMAJA TÄHISTAS VÄÄRIKAT JUUBELIT
13

Väike-Maarja valla jäätme-jaamade hinnakiri
14

Loe internetis
www.v-maarja.ee

Vallavanema kuu

Vana aasta saatsid eestlased ära nagu tavaliselt – ilutulestiku saatel. Sattusin seekord aastavahetuseks Tallinnasse ning tihe paugutamine pealinna kesksel vahemal kella poole kaheni. Debatt, kas ilutulestiku teha või mitte, oli üle aastate aktiivsemad. Üks osa ühiskonnast küsis, et mis aastavahetus see on kui ilutulestiku ei ole, teine osa soovis selle keelustamist, et mitte häirida loomilindude ning seekord oli ka kolmas grupp, kes soovitas ilutulestiku ära jätta, kuna see häirib ukraina põgenikke. Minu peres on mitu koera ja vanim nendest ka kardab paugutamist. Ta on pauku kuuldes „murust madalam“ ja otsib peitu pugemiseks sobiliku varjupaiga. Õnneks on aastavahetuse ilutulestiku toimumisaeg ju ette teada ning saame selleks valmistuda, näiteks kuulates veidi kõvemini muusikat ning rahulikult suheldes paugutamist kartva pereliikmega. Kas valitsus peaks ilutulestiku ära keelama? Arvan, et ei pea. Mulle ei meeldi keeluderohke ühiskond. Pigem on mõistlik, et ilutulestiku osas toimiks loomulik areng. Äkki suudame kokku leppida ajavahemiku, millal selle tegemiseks eriluba ei pea olema, sest agaramaid paugutajaid saab ikka väga pikalt kuulata. Või otsime kaasaegseid alternatiive, näiteks laseršõu. On ka mõtteid, et asendame ilutulestiku aastavahetuse hoopis naturaalse loomusega. Tallinnas kogetu põhjal saan öelda, et selle ilutulestiku laskmisel aastavahetusel on hetkel väga tugev tahe jätkuda. Lõbusaks tegi uudis, mis kandis pealkirja „Ilutulestik suuremates linnades“ ning selles oli välja toodud ka meie Triigi küla, suurlinn Triigi. Triigi külas on tänu külvav Tarmo Rebasele juba aastaid kokku lepitud, et korraldatakse ühine uue aasta ilutulestik. See aitab ka kaasa ilutulestiku kaunimale ja kontrollitud korraldusele ning ka täpsemini planeeritud aja jooksul.

2022. aasta vallavolikogu viimasele istungile oli vallavalitsus ette valmistanud Väike-Maarja valla 2023. aasta eelarve eelnõu. Volikogu esimees Hans Kruusamäe ettepanekul 2023. aasta eelarve eelnõu lugemine volikogus ka lõpetati ja suunati

II lugemisele ning avalikustamisele. Vallavalitsus korraldas avalikustamise valla kodulehel ja kõikidel oli võimalus teha ettepanekuid eelarve täpsustamiseks kuni 6. jaanuarini. Saabunud ettepanekute puhul tuleb vallavalitsusel ja vallavolikogul otsustada, kas neid arvestatakse, arvestatakse osaliselt või jäetakse arvestamata. Pigem on hea arutada selliseid ettepanekuid, mis näitavad ära, mida ettepaneku tegija arvates on vaja teha ning ka seda, mille arvelt seda tehakse. Kuigi Hiina horoskoobi järgi tuleb jänesaasta, siis ei ole vallavolikogul ja -valitsusel võimalik n-ö mustkunstnikuna torukübarast „rahajäneseid“ välja tõmmata. Eelarves saab rahalisi vahendeid jaotada vastavalt planeeritud tuludele. Vallaeelarve suuruseks on hetkel prognoositud 11,8 miljonit, millele lisanduvad investeeringud. Võib tunda, et ligikaudu 12 miljoni euro hulgas on lahedalt võimalusi. Kahjuks on keskvalitsuse tulud ja sealt tehtavad ümberjaotused kohalikele omavalitsustele (arvestades inflatsiooni) pigem vähenenud. Olukord ei ole kahjuks ka tavaline. Me toetame riigina ukrainlasi ja suurendame ka 2023. aastal oluliselt riigikaitse rahastust. Uudistest on ju lihtsalt mällu süübinud, et Eesti riigi kaitsekulud moodustavad 2023. aastal ligikaudu 3% SKT-st. Kuid summamana on see ca 1,2 miljardit (!) eurot (900 miljonit tegevuskulud ja 313 miljonit kaitseinvesteeringuteks). Kui näiteks võrrelda kaitseministeeriumi tegevuskuludid summaga, mida keskvalitsus annab kohalike omavalitsuste kohalike teede korrashoiuks (sh lumelükkamiseks), siis see summa on 30 korda väiksem (29 miljonit). Ehk ühe aasta kaitseks panustatud tegevuskulude eest on võimalik 30 aastat kohalike teede hoidu rahastada keskvalitsuse poolt. Väikese kõrvalpoikena toon välja, et riigikogus võeti 2023. aasta riigieelarve vastu koguni 79 poolthäälega ja vastuhääletajaid oli ainult kaks. Vaadates, milline materdamine igapäevaselt erakondade vahel toimub, siis kuidagi isegi kummaline üksmeel. Loodan, et selle taga on tänase valitsuse poolt tehtud korralik eelarve, mitte nn katuserahade võimalus meie 101 riigikogu liikmele.

Rakke piirkonnas on elukeskonna korrashoiul abiks uus traktor Kubota. Vallavanem käis esimesel tööpäeval sellele tere ütlemas. Foto: erakogu

2023. aasta vallaeelarvet kuulide kaupa tükeldades, siis 11,73 miljonist 7,5 miljonit on planeeritud personalikuludeks (sh haridusvaldkonna personalikulud 4,9 miljonit), majandamiskuludeks 3,6 miljonit ning sotsiaaltoetusteks 372 000 eurot. Eestis ja ka meie vallas töötab üldhariduskooli õpetajate töötasu alammäär täistööajaga töötamise korral 23,9% ehk 1749 euronit. Juhul kui kohalik omavalitsus kindlustab oma kooliõpetajate lasteasutuste õpetaja töötasu alammäära täistööajaga töötamisel 90% õpetaja töötasust ja magistrakraadiga õpetaja töötasu 100% üldhariduskooli õpetaja töötasu alammäärast,

siis saab ta keskvalitsuselt selleks ka toetust. Väike-Maarja valla puhul on see toetuse summa ca 100 000 eurot (sama summa, mida keskvalitsus andis ka 2017. aastal). Samas võrreldes 2022. aastaga oleme planeerinud meie lasteasutuste personalikulude kogu töösusku ca 200 000 eurot. Ehk 100 000 saime ka 2022. aastal ning 2023. aastal tuleb eelarvet suurendada täiendavalt 200 000 eurot. Pärast mitmeid omavalitsused ei ole lasteasutuste õpetajate personalikulude suure töösusuga hakama saanud ning jäävad sellisel juhul keskvalitsuse toetusest ilma. Eesti linnade ja valdade liit on pöördunud keskvalitsuse

poolt toetussumma suurendamiseks, kahjuks seni tulemuseta. Eelarve eelnõus olevatest majanduskuludest tooksin välja sama teema, mis töönaoliselt igas peres, oluliselt suurenenud elektri- ja kütteeurved. Kui 2021. aastal kulus elektrile 252 000 ja küttele 424 000 eurot, siis 2023. aastal planeerime elektrikuludeks 487 000 ja kütteks 600 000 eurot. Tõus kahel kululiigil kokku 400 000 eurot, mis tuleb „leida“. „Eelarvest leidmine“ on küll hea sõnaühend, realselt eelarve koostamisel keeruline.

Vallaeelarvesse on planeeritud ka küllalt aktiivne investeerimistegevus, mille eesmärgiks on omavalitsuse kasutuses ole-

vate hoonete energiatõhususe suurendamine ja majanduskulude kokkuhoid. Sellest saan täpsemalt rääkida pärast eelarve vastuvõtmist vallavolikogupoolt.

Aasta 2023 on Eestis liikmis-aasta. Töönaoliselt andsid Sa endale lubaduse teha tervisele pai ja rohkem tervislikult liikuda. Naudi meie kauneid suusaradu Ebaveres ja Rakkes, jaluta kergliiklusteedel ning nakata sellega ka oma pereliikmeid.

Kogu kokku 2023 kõnni-, jooksu-, ratta- ja suusakilomeetri!

Indrek Kesküla
vallavanem

LÜHIDALT

Peremehetu ehitis

Väike-Maarja vallavalitsus andis 04.01.2023 korralduse Triigi külas Reinuvaderi katastriüksusel asuva ehitise peremehetuna arvele võtmiseks.

Vastuväited ehitise peremehetuse või selle kohaliku omavalitsuse poolt hõivamise kohta palume esitada Väike-Maarja vallavalitsusele kirjalikult postiaadressil Pikk tn 7 Väike-Maarja alevik Lääne-Virumaa 46202 või e-posti aadressil vv@v-maarja.ee hiljemalt 07.03.2023.

Hooldamata hauaplatsid

Väike-Maarja kalmistutel selgitatakse välja kasutamata hauad. Sellekohane teavitustöö ilmus Väike-Maarja infolehes.

2022 novembrikuus paigaldati hooldamata näivatele plat-sidele sildid. Kui keegi on avastanud oma lähedaste kalmist sellise teate, siis palun võtke ühendust kalmistumeistriga (tel 516 1809) või vallavalitsuse maakorraldusspetsialistiga (tel 329 5755). Sildi omavoliline eemaldamine ei anna tulemust, kuna registris jääb märge siiski üles ning plats on jälgimisel ja aasta möödumisel saab platsi märkida hooldamata platsiks. Oluline on kasutaja olemasolust teavitada.

Muuseumil on uus lahtiolekuage

Väike-Maarja muuseum on sel aastal avatud E-R 10.00–17.00.

Rakvere haigla tagastab soovijale vana patsiendikaardi

Rakvere haigla arhiivis on hoiul Rakvere linna ja ka mitmete maakonnas varasematel perioodidel töötanud ambulatooriumide patsiendikaardid. Tervishoiuteenuse edasise osutamise juures neid ei vajata ja haigla on valmis need patsientidele koduarhiivi üle andma.

Taotlemiseks tuleb täita elektrooniline avaldus (www.rh.ee/dokumentide-valjastamine) ja allkirjastada digitaalselt haigla kodulehe kaudu. Samuti on võimalik avaldust täita paberikandjal haigla registratuuris Lõuna põik 1, Rakvere. Oluline on, et avaldaja on patsient ise. Paberikandjal avalduse täitmisel kontrollitakse kohapeal taotleja isikumasust ning selleks on oluline võtta kaasa seadusjärgne isikut tõendav dokument.

Kui dokumentid on valmis pandud või kui arhiivis vastavaid dokumente ei leidu, siis

Rakvere haigla annab patsiendikaardid omanikele tagasi. Foto: freepic.com

sellest teavitatakse taotlejat elektrooniliselt või telefoni teel. Dokumentid väljastatakse haigla registratuurist. Patsiendikaartide kättesaamiseks

on vajalik samuti esitada isikut tõendav dokument patsiendil endal või tema poolt volitatud isikul, kes on varasemalt avalduses kirjeldatud.

Posti teel dokumente ei edastata. Täiendav informatsioon haigla sekretäritel telefonil 322 9010.

Vald numbrates

D etsembris sündis Väike-Maarja vallas viis uut ilmakodanikku ja suri kümme inimest, loomulik iive oli -5. Valda tuli elama 19 ja lahkus 21 inimest, rändsaldo oli -3. Kokku suurenes valla elanikkond 24 inimese võrra. 2022. a sündis Väike-Maarja vallas 54 ja suri 106 inimest, loomulik iive oli -52. Valda tuli elama 276 ja lahkus 248 inimest, rändsaldo oli 28. Kokku vähenes 2022. a elanikkond 25 inimese võrra. Elanike arv oli

1. jaanuaril 2023 5679 (1. jaanuaril 2022 oli elanike arv 5704). Võrdluseks: 2021. aastal oli valdas sündinud 63 ja surmasid 127, loomulik iive -64. Valda tuli elama 177 ja lahkus 222 inimest, rändsaldo oli -45. Kokkuvõttes jäi 2021. aastal elanike arv aasta lõpuks võrreldes aasta algusega miinususse.

Annika Aun
vallasekretäri abi

Kuidas esitada elukohateadet?

Väike-Maarja valda sissekirjutamiseks on vaja esitada elukohateade.

Elukohateadet saate esitada:

- kasutades e-rahvastikuregistrit aadressil rahvastikuregister.ee;
- saates digitaalse allkirjaga e-posti teel;
- jättes kantelele ukse taha olevasse postkasti;
- saates posti teel.

Elukohateate esitamisel on vajalikud järgmised dokumendid:

- täidetud elukohateate blankett;
- koopia isikut tõendava dokumendi isikuand-

metega lehest (pole vaja digitaallkirja puhul);

- koopia ruumi kasutamise õigust tõendavast dokumendist või elukohateatele kantud ruumi omaniku nõusolek – kui teate esitaja ei ole ruumi omanik. Elukohateate esitamisel kodanikuportaaliga kaudu saab ruumi omanik oma nõusolekut kinnitada digitaallkirjaga;

- kaasomanike või nende esindajate nõusolek elukohateate esitamiseks kaasomandis oleva ruumi andmete esitamisel.

Lisainfot elukoha registreerimise kohta saab kanteleist telefonil 329 5750, e-posti aadressil valitsus@v-maarja.ee või <https://www.eesti.ee/et/elusuendmused/vahetan-elukohta>.

Väike-Maarja valla rahvastiku muutumine 2022

	Elanike arv	Sünd	Surm	Elamaasumine		Lahkumine		Loomulik iive	Rändsaldo	Muutus kokku	Elanike arv
	01.01.2022			kokku	sh valda sisse	kokku	sh vallast välja				
Aavere küla	25		2					-2	0	-2	23
Aburi küla	61	1		4	3	3	3	1	1	2	63
Ao küla	50	1	1	2		5	2	0	-3	-3	47
Avanduse küla	82	1	2	3	3	3	3	-1	0	-1	81
Avispea küla	116	2	2	4	1	5	5	0	-1	-1	115
Ebavere küla	135		3	1	1	6	4	-3	-5	-8	127
Edru küla	24			2	2	4	4	0	-2	-2	22
Eipri küla	95	1	2	3	2	17	9	-1	-14	-15	80
Emumäe küla	24		1	7	6	6	6	-1	1	0	24
Hirla küla	45	1						1	0	1	46
Imukvere küla	13			1	1			0	1	1	14
Jäätma küla	1							0	0	0	1
Kaavere küla	7			1	1	1	1	0	0	0	7
Kadiküla	1			1	1			0	1	1	2
Kamariku küla	4		1					-1	0	-1	3
Kellamäe küla	8					5		0	-5	-5	3
Kiltsi alevik	189	1	7	11	9	11	7	-6	0	-6	183
Koila küla	16					1	1	0	-1	-1	15
Koluvere küla	5							0	0	0	5
Koonu küla	75	1	1			5	3	0	-5	-5	70
Kurtina küla	25			1	1	2	2	0	-1	-1	24
Kõpsta küla	12							0	0	0	12
Kännuküla	56		1	2	2	4	3	-1	-2	-3	53
Kärsa küla	14					1	1	0	-1	-1	13
Käru küla	73	1	2	1	1	5	3	-1	-4	-5	68
Lahu küla	7							0	0	0	7
Lammasküla	28		1			5	5	-1	-5	-6	22
Lasinurme küla	40			5	5			0	5	5	45
Liigvalla küla	75			5	4	6	6	0	-1	-1	74
Liivaküla	88	1	3	4	4	6	1	-2	-2	-4	84
Mõisamaa küla	25			1	1	5	5	0	-4	-4	21
Mäiste küla	9		1			1		-1	-1	-2	7
Määri küla	63		1	5	5	3	2	-1	2	1	64
Müüriku küla	59	1	3	9	7	4		-2	5	3	62
Nadalama küla	19			3	3			0	3	3	22
Nõmme küla	15					1	1	0	-1	-1	14
Nõmmküla	27		1	2	2			-1	2	1	28
Olju küla	5							0	0	0	5
Orguse küla	30			2	2			0	2	2	32
Pandivere küla	100	1	1	13	11	7	5	0	6	6	106
Piibe küla	50			1	1			0	1	1	51
Pikevere küla	66		1			6	4	-1	-6	-7	59
Pudivere küla	31	1	1			1		0	-1	-1	30
Raeküla	25					2	1	0	-2	-2	23
Raigu küla	22			6	2	1	1	0	5	5	27
Rakke alevik	846	11	18	82	68	38	31	-7	44	37	883
Rastla küla	43	1	3	2	1	4	3	-2	-2	-4	39
Räitsvere küla	17					1	1	0	-1	-1	16
Salla küla	85	1	2	4	1	2	1	-1	2	1	86
Sandimetsa küla	10							0	0	0	10
Simuna alevik	410	2	6	27	21	36	35	-4	-9	-13	397
Sootaguse küla	11					4	3	0	-4	-4	7
Suure-Rakke küla	44	1	1	2	2	4		0	-2	-2	42
Tammiku küla	42					2	1	0	-2	-2	40
Triigi küla	246	2	2	7	2	14	6	0	-7	-7	239
Uuemõisa küla	22	1	2					-1	0	-1	21
Vao küla	307	3	4	28	22	20	12	-1	8	7	314
Varangu küla	18		1	3	3			-1	3	2	20
Vorsti küla	20					1	1	0	-1	-1	19
Võivere küla	43					1		0	-1	-1	42
Väike-Maarja alevik	1478	17	28	96	63	75	59	-11	21	10	1488
Väike-Rakke küla	8			1	1	1	1	0	0	0	8
Väike-Tammiku küla	11							0	0	0	11
Äntu küla	49	1	1	4	2	5	5	0	-1	-1	48
Ärina küla	49			6	6			0	6	6	55
Väike-Maarja vald	5			5	2			0	5	5	10

Hajaasustuse programm toetab maaperede elutingimuste parandamist

1. veebruarist kuni 3. aprillini on taas avatud hajaasustuse programm, mis aitab parandada maapiirkondades elavate perede elutingimusi.

Programmi kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevõrk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme. Taotlus tuleb esitada iga toetatava valdkonna kohta eraldi.

Projektide teostumisse panustavad võrdsetel nii riik, kohalik omavalitsus, kui ka taotleja.

Toetuse maksimaalne summa on 6500€, taotluse osakaal projekti maksumusest on maksimaalselt 67%, omafinantseering 33%. Maksimaalse toetuse summa arvutamisel võetakse arvesse ka ajavahemikul 2018–2022 hajaasustuse programmi saadud toetuse summa.

Taotlemiseks peab taotleja alaline ja rahvastikuregistrijärgne elukoht 1. jaanuari 2023 seisuga olema sama majapidamine, kuhu toetust taotletakse. Samuti ei tohi taotlejal olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.

Projektile võib olla ka kaastaotleja(id), neile kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.

Toetuse esitamise päeval peab eelmise toe-

tuse kasutamise aruanne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.

Projekti elluviimiseks on maksimaalselt aega 15 kuud.

Toetuse andmisel on eelistatud majapidamised, mille leibkonda kuulub puudega isik(ud).

Prioriteetsuse järgi on valdkonnad järjestatud: 1) veesüsteemid, 2) kanalisatsioonisüsteemid, 3) juurdepääsuteed, 4) autonoomsed elektrisüsteemid.

Taotlejate pingerida moodustatakse hindamise tulemusena tekkinud kaalutud keskmiste hindepunktide alusel. Nõuetele vastavaid taotlusi hindab komisjon koosseisus: Indrek Keskküla, Ene Kinks, Piret Lükk, Ene Preem ja Leie Nõmmiste.

Taotlused võib e-kirjana saata aadressile valitsus@v-maarja.ee, tuua vallavalitsusse või saata aadressile Pikk tn 7 Väike-Maarja alevik Väike-Maarja vald.

Täiendavate küsimuste puhul on abiks keskkonna- ja hankespetsialist Leie Nõmmiste tel 329 5756 või 5348 8787 või saata e-kiri leie@v-maarja.ee.

Väike-Maarja vallas ellu viidud hajaasustuse programmi taotlusvoorud arvudes

Aasta	Laekunud taotluste arv	Toetatud projektide arv	Riigi toetuse suurus eurodes	KOV toetuse suurus eurodes	Omafintseeringu suurus eurodes	Toetatud projektide kogumaksumus eurodes
2018	25	22	26 206	26 207	25 843	78 256
2019	51	17	26 392	26 728	26 254	79 374
2020	46	21	24 942	25 962	25 380	76 284
2021	45	23	33 787	33 787	34 639	102 213
2022	44	16	27 503	27 503	29 255	84 261

TASUB TEADA

MAKSU- JA TOLLIAMET SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

MAKSUVABA TULU VANADUSPENSIONIEAS

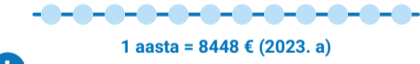
Alates 1. jaanuarist 2023 kehtib vanaduspensionika jõudnud inimesele maksuvaba tulu **keskmise pensioni** ulatuses ehk **704 eurot**. See tähendab, et sotsiaalkindlustusamet ei pea enam kinni tulumaksu pensionilt, mis on väiksem kui 704 eurot, ja inimene saab rohkem raha kätte. Kui pension on suurem, siis sotsiaalkindlustusamet peab kinni tulumaksu 704 eurot ületavalt osalt.

Vanaduspensionika jõudnud inimese maksuvaba tulu on **2023. aastal 8448 eurot** ning seda sõltumata inimese aastatulu suuruselt. See on oluline muudatus, sest varasemal kehtis vanaduspensionika jõudnud inimesele üldine maksuvaba tulu, mis aastatulu kasvades vähenes ja võis tuludeklaratsiooni alusel tuua inimesele kaasa tulumaksukohustuse.

Uuest aastast on aga vanaduspensionika jõudnud inimesele maksuvaba tulu kindel summa 704 eurot kalendrikuus

ja 8448 eurot aastas ning see ei muutu ka siis, kui pensionär jätkab töötamist ja saab lisaks pensionile töötasu.

Maksuvabale tulule vanaduspensionieas on õigus ka inimesel, kes jõuab vanaduspensionika 2023. aasta jooksul.

KOLM STSENAARIUMI

1 Olete jõudnud vanaduspensionika ja saate sotsiaalkindlustusametilt pensioni

Sotsiaalkindlustusamet **arvestab Teie pensionile automaatselt** maksuvaba tulu keskmise vanaduspensionieas ulatuses, mis on 2023. aastal 704 eurot kuus. Te ei pea selleks sotsiaalkindlustusametile esitama avaldust.

Näiteks kui Teie pension on 2023. aasta jaanuaris 800 eurot, siis sotsiaalkindlustusamet peab 96 eurot (800-704) kinni tulumaksu 19,12 eurot ning Te saate kätte 780,80 eurot. Kui 2023. aastal on Teie pension väiksem kui 704 eurot, siis pensionikeskus saab kasutamata maksuvaba tulu jäägi arvestada Teie II samba väljamaksetele, mis maksustatakse tulumaksuga määras 10%. **Te ei pea ka selleks esitama avaldust.**

2 Olete vanaduspensionieas ja töötate

Kui 2023. aastal on Teie pension ja II samba väljamakse, mis maksustatakse tulumaksuga määras 10%, kokku väiksem kui 704 eurot, siis saate kasutamata maksuvaba tulu jäägi arvestada oma töötasule. Te peate selleks esitama **tööandjale avalduse ja ära märkima maksuvaba tulu jäägi**, mis tööandja võib Teie töötasule arvestada.

Näiteks kui Teie pension on 600 eurot ja töötasu 800 eurot, siis sotsiaalkindlustusamet arvestab pensionile maksuvabatulu 600 eurot. Maksuvaba tulu jäägi 104 eurot (704-600) saate rakendada oma töötasule. Selleks peate Te tööandjale esitama avalduse. Tööandja peab 696 eurot (800 - 104) kinni tulumaksu 139,20 eurot ning Te saate kätte 660,80 eurot.

Maksuvaba tulu kasutamist saate kontrollida **e-MTAs** rubriigis "Minu sissetulekud".

3 Te töötate ja jõuate vanaduspensionika aasta jooksul

Tööandja arvestab alates 2023. aasta jaanuarist Teie töötasule maksuvaba tulu kuni 704 eurot. **Te peate selleks esitama tööandjale avalduse ja ära märkima maksuvaba tulu summa**, mis tööandja Teie arvestab.

Kui Te jõuate aasta jooksul vanaduspensionika ja hakkate saama vanaduspensioniea, siis arvestab sotsiaalkindlustusamet automaatselt Teie pensionile maksuvaba tulu. **Teil tuleb tööandja juures oma maksuvaba tulu avaldus ära muuta**, et Teie ei arvestataks maksuvaba tulu lubatust rohkem.

Täpsem info maksu- ja tolliameti kodulehel erakliendi rubriigis "Maksuvaba tulu vanaduspensionieas".

Adra talu pere sai nõuetekohase kanalisatsioonisüsteemi

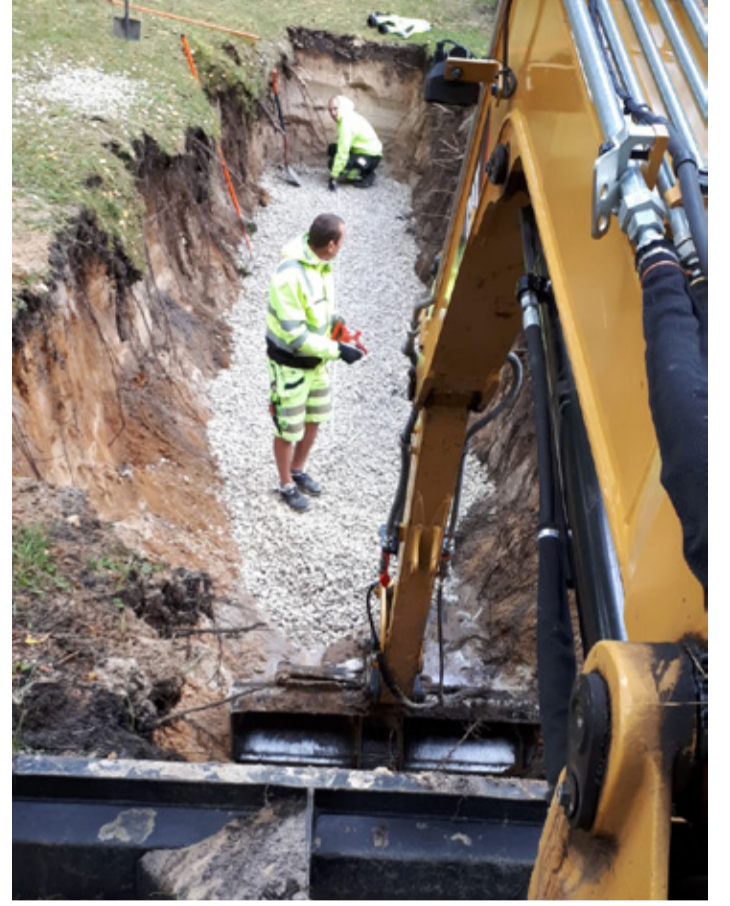
Enim esitatakse hajaasustuse programmi taotlusi veesüsteemide rajamiseks, aga neljale perele jagus tuge mullust sügisvoorust ka kanalisatsioonisüsteemide rajamiseks või amortiseerunud süsteemide renoveerimiseks. Biopuhasti paigaldamiseks sai toetust ka Adra talu neljalikmeline perekond Eipri külas.

Veega Adra talu perel muret polnud, see tuleb otse kaevust ja süsteem on uuendatud. Mureks oli aga kogumiskaev. „Väga paljudel vanadel majadel on kogumiskaev, mis on tegelikult väga tüütu. Vaatasime, et see hakkab juba amortiseeruma,“ rääkis Adra talu peremees Olar Vallimaa.

Kuigi see murekoht oli perele juba teada ja teema aktuaalne mitu aastat, saadi hoogu nõuetekohase kanalisatsioonisüsteemi rajamiseks hajaasustuse programmi toetuse kaasabil ja selle taotluse vormistamiseks naabrimehe eeskujul. „Ma arvan, et esmalt märkasime infot läbi Väike-Maarja infolehe. Huvi aga selle vastu tekkis siis, kui naabrimees pani endale kanalisatsiooni selle programmi toel ja mõtlesin, et järgmisel aastal võiks ju proovida,“ kõneles Olar Vallimaa.

Pea kümme aastat Eipris elanud mees märkis, et kogu protsess oli üllatavalt lihtne. „Kodulehelt leidsin selle taotluse. Täitsin nii hästi ära kui ma oskasin ja saatsin valda. Sain vastuse, et oli mõningaid puudusi. Tegin korrektureid ja kokkuvõttes läks väga libedalt,“ rääkis mees taotluse vormistamise kulgemisest. „Taotluse blankett oli väga selgelt sõnastatud, loogiline ja lihtne ning ma arvan, et ei olnud midagi kontimurdvat,“ kinnitas ta. „Kõige keerukam oli just tööde teostajate pakkumiste võtmine, omajagu läks aega selle peale, et neid otsida,“ märkis Olar Vallimaa.

Parima pakkumise tegi oma küla mees Helmar Ehitis OÜst. Nädalaga oli töö kiirelt ja korrektelt tehtud. „Parima paku-

Tänu toetusele on Adra talus nüüdiseagne ja nõuetele vastav kanalisatsioonisüsteem. Foto: erakogu

me tegija oli väga aktiivne. Ta tegi väga palju taustatööd ära, käis siin kooskõlastamas ja aitab biopuhasti asukohta valikul. Teostas tööd ära ja tegi vajalikud dokumendid vallale,“ kiitis puidutööstuses tootearendusega tegelev Vallimaa.

Oma praktilise kogemuse varal soovitas Vallimaa mõelda ka pärast sedasorti töid haljastuse peale ning see ehitajaga läbi rääkida. „Tuleks läbi mõelda, kas pakkumises on haljastus ehitustöö osa või sellest väljaspool.“

Täna on kümmekond aastat tagasi Eipri külas Adra talus juured alla ajanud mees rahul. Elukoht on natuke tsivilisatsioonist eemal, aga samas jääb kõik seitsme minuti kaugusele. Külal on hea maine ja aktiivne

kogukond, mis on mehe sõnul veel ekstra boonuseks.

„Kui me siia tulime, siis oli omajagu vabu maju osta. Meil lihtsalt vedas, kuna selle talu peremees otsustas siit ära minna. Täna aga on Eipri nii nõutud koht, et siia peaks hakkama maju juurde ehitama.“

Maaperesid innustas ta aga julgelt taotlust esitada, kui selleks on vajadus. „Ka mina mõtlesin algul, et mina kindlasti ei sobi ja tahtjaid on kindlasti nii palju. Aga proovisin ja isegi õnnestus,“ rõõmustas mees, sest tänu toetusele on nüüd neljalikmelise pere majapidamises nüüdiseagne ja nõuetele vastav kanalisatsioonisüsteem.

Kristel Kitsing
toimetaja

Tallinnast maale kolinud pere sai puurkaevu näol uue hingamise

Viiis aastat tagasi soetas Ülle Kallas Väike-Maarja külje alla maakodu, kuhu sai linnakära eest paku joosta. Eelmisel aastavahetusel sündis aga otsus täielikult maale ära kolida.

Kuna majas puudus igasugune veevõrk, otsustas Pillaku talu perenaine küsida vallalt toetust. „Hajaasustuse programmi raames toetuse saamisest lugesin valla infolehelt juba mõned aastad tagasi. Nüüd, aasta hiljem, on majas sees vesi ja kanalisatsioon,“ rõõmustas Vao küla elanik.

Pere sai hajaasustuse programmi toetust puurkaevu rajamiseks. „See võimaldas meil hoitud raha säästa ja paigutada see ka kanalisatsiooni väljaehitamiseks,“ märkis Pillaku talu perenaine.

Kogu protsess ja paberite täitmine käis suurema närvi kuluta. „Ainus kord kui vallas käisin, oli taotluse esitamine. Ülejäänud asjaajamine toimus kõik läbi interneti,“ sõnas Ülle Kallas. Tema suureks rõõmuks aitas abivalmis vallaametnik Leie Nõmmiste neile keerulise-na tundunud dokumendid ära

täita. „Veidike üle poole aasta ootamist ja kodutalu on saanud uue hingamise,“ säras Ülle rõõmust.

Muidugi on Pillaku talu perenaisel tööd veel palju ees. „Maja ise vajab renoveerimist ja õu korda tegemist, aga nüüd kui on olemas võimalused kohapeal elada ja töötada, on seda kõike lihtsam teha,“ tunnistas ta. „Hajaasustuse programmi toetuse saamine oli meie perele suureks abiks, aitas unistusel kiiremini täituda.“

Kristel Kitsing
toimetaja

Pillaku talus on töid veel palju ees, aga hajaasustuse programmi tugi aitas unistusel kiiremini täituda. Foto: erakogu

Mida toob aast

Soe ja külm veavad vägikaigast edasi

Uus aasta on alanud nii minu kui ka teiste sünoptikute jaoks väga teiselt ja proovilepanevalt, sest ilm muutub nii palju. Drastilised muutused võivad aset leida väga lühikese aja jooksul. Ühel päeval on õues plusskraadid ja juba mõne päeva pärast tahab külm korralikult näpistada. Ilmaolud võivad märkimisväärselt erineda meie väikese riigi lõikes, ala ühes riigiosas sajab ladinal vihma, teises osas tuleb taevast lund nagu kotist. Talve algus on näidanud, et loodus võib vaid loetud päevadega tõeliseks talve võlumaaks muutuda, aga ka sama kiiresti haihtuda.

Edasised trendid vihjavad sellise heitliku rütmi jätkumisele, soe ja külm veavad vägikaigast edasi. See omakorda tähendab, et peame olema kõigeks valmis. Hoolimata plusskraadidest, mis vahetevahel võimust võtavad, on vara veel praegust talve maha kanda. Mitu kuud talve on alles ees ja kindlasti see talv veel üllatab meid oma trikkidega, aga sünoptikutena peame olema alati nendeks valmis ja teavitama inimesi õigeaegselt, kui on oodata mingit ekstreemsemat ilmasündmust või järsku ilmuamutust.

Isiklikult leian, et oleme väga hästi toime tulnud. Selle aasta augusti alguses saab minul täpselt kolm aastat täis keskkonnaagentuuris tööle asumisest. Olen rahul oma tööga ja kolleegid on ka mul väga toredad ning toetavad. Igapäevaselt töötan põhiliselt Tallinnas, aga vabal ajal käin tihti Lääne-Virumaal, mis on mulle mõistagi südamelähedane koht. Püüan kindlasti samas vaimus edasi jätkata, täiendada ennast nii Eestis kui ka mõnes välisriigis, luua uusi kontakte, harida inimesi ilmateaduse valdkonnas ja hoida ilmaprognoosimise valdkonnas lippu kõrgel.

Kairo Kiitsak
sünoptik

Ebakindel aeg imelisi diile ei soosi

Lähtudes 2022. aasta lõpust, siis kinnisvara hinnad ilmselt veidi ikkagi langevad, kuna ostjad ei kiirusta tehingutesse. Seda näitab juba ka praktika. Risk on suur ja kinnisvaraga tegelemine eeldab suuremaid kulusid, seega arvatavasti praegune ebakindel aeg ja euribori tõus imelisi diile ei soosi.

Väike-Maarja turul ilmselt head pakumised on ka praegu päevakorras. Kodu ostu-müügi tehingud ja alla turuhinna pakumised tehakse kindlasti ära, aga suuremas pildis investorid on praegu pigem väiksel ootel. Kui turg veidi rohkem stabiliseerub, hakkab ilmselt ka rohkem tehinguid toimuma. Aga ennustaja ma

pole ja eks kõik ikkagi sõltub sellest, mis majanduses toimub.

Kirke Talu
väikeinvestor

Muutused panevad kohanemisvõime proovile

Viiimasel paar aastat on olnud paljudele inimestele pingeline aeg. Ühiskonnas toimunud muutused on tekitanud olukorra, kus nende kohanemisvõime pannakse proovile. Kelle kohanemisvõimekus madalam, kogevad muutustega seonduvalt rohkelt ärevust, hirmu, lootusetust. Eriti on märgata vaimse tervise probleemide kasvu noorte hulgas. Palju on koolinoori, kellel esineb motivatsioonilangust ja depressioonitunnuseid, mis põhjustavad õppetööst eemale jäämist.

Minu praktika näitab, et tõusuteel on ka erinevate sõltuvushäirete kasv. Noored ise on hakanud tunnistama enda nutisõltuvust, millest vabanemine oma tahtel ja jõul tihti ei õnnestu. Alanud aastal tulebki nende muredega silmitsi seista. Oluline on teadvustada, et laste ja noorte vaimse tervise probleemid tekivad täiskasvanutega võrreldes hoopis teistel põhjustel. Kui täiskasvanu murelahenduse võti on tihti tema enda käes, siis lapse võti on täiskasvanu käes.

Vaimse tervise probleemide korral saab nõu ja toetust psühholoogi või psühhiaatri juures. Väike-Maarja valla elanikel on jätkuvalt võimalus saada tasuta psühholoogilist abi Väike-Maarja tervisekeskuses.

Ave Rosental
psühholoog

Oleme noorte ideedele ja ettepanekutele avatud

Alustan kõige olulisemast. Uus aasta tõi meie kollektiivi uue noorsootöötaja. 2. jaanuarist asus

Väike-Maarja noortekeskuses ametisse kohalik neu Keidi Genrih, kelle ülesandeks on noorte arengut soodustava keskkonna kujundamine, vaba aja tegevuste korraldamine, noorte kaasamine ning ühistevõimude ja omaalgatuste toetamine.

Lisaks jätkab sel aastal Väike-Maarja noortekeskuses vabatahtlikuna Gruusiast saabunud noormees. Luka saabus meile juba sügisel ning tema teenistus saab läbi mai lõpus. Vabatahtliku sõnul on ta siinse kultuuri ja keskkonnaga väga hästi kohanenud, näinud nii sombuseid sügispäevi kui ka härmas talvehommikuid. Ta on tutvustanud meile Gruusia köögikunsti, korraldanud huvitegevusi ning on noortele abiks digitehnoloogiaga seotud küsimustes.

Korraks aga hüppan veel möödunud aastasse ja koolivaheaega, nimelt oli meil noortekeskus sel perioodil suletud, sest renoveeritud sai köök, kus on edaspidi mugavam ühiselt kokata ja noortel endale kehakinnitust valmistada. Samuti oli jaanuari algusesse planeeritud ühine väljasõit Äntu maastikukaitsealale, kus pidi toimuma luuramine öises metsas, kuid korraldusmeeskond pidi ootamatult kuupäeva muutma. Siinkohal annan teada, et üritus toimumata ei jää, korraldame selle 27. veebruaril ehk järgmisel koolivaheajal.

Sel talvel ja kevadel on plaanis taas jätkata tavapärase huvitegevustega – loovusring, kokkamine, teadustegevused ning väljasõidud üheskoos seiklusi otsima. Peagi on saabus erinevad tähtpäevad, mille raames oleme samuti planeerimas mitmesuguseid tegevusi. Lisaks oleme alati avatud noorte enda ideedele ja ettepanekutele ning valmis pakkuma tuge nende teostamisel. Kahjuks on aga kohaliku noortevõimkogu töö hetkel pausil, kuid unistame jätkuvalt vallaülesest noorteaktiivist, mis esindaks kohalike noorte huvisid ja arvamusi ning algataks noorteprojekte. Oleme siiani otsimas hakkajaid kohalikke noori, kel on huvi ja aega olla osa noortegrupist ning tegutseda ühiste eesmärkide nimel.

Novembri lõpus ja detsembri alguses kogusime koha-

likelt noortelt anonüümset tagasisidet noortekeskuste ja siinsete võimaluste kohta. Internetis oli vastajaid kokku 48 ning ka esmase analüüsi oleme saanud teostada, mis on suureks abiks sel aastal tegevusi kavandades ja keskkonda parendades.

Kevad pole samuti enam kaugel ja see möödub taas suvist õpilasmalevat planeerides. Malevahetuste toimumise kuupäevad on paika saanud, need on 19–30 juuni ning 7–18 august. Täpsem informatsioon kandideerimise kohta saabub aprillis nii vallalehes kui ka sotsiaalmeedias. Lisaks on suvel toimumas noorte loovus- ja looduslaager „Mina olen siin“, kuhu otsime kohalikke noori alates 12-eluastast. Laagritegevused algavad tegelikult juba kevadel, mil toimub ühine väljasõit Tallinna ja tutvumisreis Pandivere ja Põhjaranniku piirkonnas. Suvine laager aga toimub Ida-Virumaal ning samad noored saavad ühiselt kokku 13.–15. juulil ja 3.–6. augustil. Kui sind või sinu last kõnetab loovus ja loodus, siis võib juba meie noortekeskustesse sellest märku anda ning jagame täpsemat informatsiooni tasuta laagri kohta.

Saabunud aastasse on planeeritud ka kohaliku omavalitsuse noorsootöö kvaliteedi hindamise protsess. See on töövahend kohalikele omavalitsusele, mille abil saab kaardistada noorsootöö tegevusi ja arendamist vajavaid valdkondi. Tulemuste põhjal saame planeerida edasist arengut ning jälgida edusamme. Samuti pakub noorsootöötajate kogu hindamise läbiviimiseks toetamiseks omavalitsusele esmalt koostööd ja konsultatsioone. 2023. aastasse oleme planeerinud ka noorte omaalgatuslike ideede toetamise projektikonkursi loomise. See annab võimaluse toetada kohalike noorte ideede elluviimist, motiveerida noori märkama ja lahendama Väike-Maarja valla ja kogukonna kitsaskohti ning anda neile esimene projektikirjutamise ja juhtimise kogemus.

Väike-Maarja, Simuna ja Rakke noortekeskuste ning noortele suunatud võimaluste ja tegevustega on jätkuvalt kõige kiirem võimalus kursis olla läbi Facebooki ja Instagrami kanalite. Soovime kõigile kaunist ja edukat alanud aastat ning kohtume juba noortekeskustes!

Sandra Laas
valla noortekeskuste juhataja

Fookuses on elanikkonnakaitse arendamine

Päästemeeti märksõnaks 2023. aastal on „Elanikkonnakaitse“. Elanikkonnakaitse on meie üles-

anne luua inimestele võimalused nende hakkamasaamise suurendamiseks eri kriisilukordades. Viime selleks alanud aastal läbi elanikkonnakaitse koolitusi Väike-Maarjas, Rakkes ja Simunas.

Jätkame kodunõustamistega. Peame kontrollima ja meelde tuletama suitsu- ja vingugaasiandurite kohustuslikkust, sest see töökorras seade võib päästa elu ja kodu. Kõige enam saavad inimeste kodudes tulekahjud alguse suitsetamisest (nt jäädakse sigareetiga magama), elektriseadmetest (elektorisüsteemi ülekoormamisest, vananenud elektrisüsteemist, katkistest seadmetest jms) ning lahtise tule kasutamisest. Lisaks tuleohutuse jälgimisele räägime kodudes kriisivalmidusest, sh seitsme päeva varust ja varjumisest. Korteriühistuid nõustades võtame samuti teemaks kriisis hakkamasaamise olukorras, kus puudub elekter või kus varjuda, kui selleks tekib vajadus. Igaüks võib ka ise kutsuda päästjad

enda koju kontrollima, kas kodu on ohutu. Kõige lihtsam on kodunõustamise soovist või vajadusest teada anda helistades riigiinfo telefonile 1247.

Eelmisel aastal tehti Lääne-Virumaa 21-s kodus korda tuleohtlikud elektrijuhtmesistikud ja küttesüsteemid, mõnes kodus mõlemad. Jätkame seda projekti ka sel aastal ja kuni aastani 2026.

Päästjad viivad jätkuvalt läbi tule- ja veeohutuse ennetustegevusi koolides ja lasteaedades. Operatiivselt jälgime kogu vallas, et keegi ei satuks ohtu külmal ajal üle küttes, suure tuleohuga ajal lõket tehkes, suvel veekogude juures ja talvel nõrgale jääle minnes.

Igapäevaseks valmisolekuks peavad päästjad ise õppima, tutvuma oma piirkonna kohtade ja asutustega ohu korral paremaks pääste korraldamiseks ning kontrollima, et veevõtukohad oleks korras. Meie olulisteks partneriteks päästetöödel ja ennetustegevuses on Väike-Maarja vallavalitsus ja erinevad valla asutused.

Mati Kõiv
Väike-Maarja päästekomando pealik

ta 2023?

Naudime koostegemise ja liikumise rõõmu

Uue aastaga tuli lumi ja meil on olemas suurepärased suusarajad ja muud vigurid talverõõmude nautimiseks. Lisaks hakkas liikumisaasta ja kes veel pole liikuma hakanud, siis nüüd on küll viimane aeg, sest lund natukene ju on ja

25. jaanuaril toimub Rattabaasi suusasarja kolmas etapp Ebaveres. Kas näitame tervele maakonnale, et Väike-Maarja vallas on palju terveid ja rõõmsaid inimesi?

25. juunil on järjekordne Pandivere rattasõit tulemas ning kevade saabudes jagame rohkem infot, aga kuupäeva võite juba ära broneerida. Ka talvel saab eelmiste aastate rattasõidu radadega tutvuda, ega lumi rattaga sõitmist ei takista. Aga igaks juhuks mainin, et rattaga ja jalutama ärge palun talvel suusaradadele mingi.

Ettevõtjana proovin ikka hakkama saada. Küll kevadel ja suvel taevast sinisem ja muru rohelisem näib. Proovin ikka abiks olla omakandi rahvale ja naudime ikka seda koostegemise ja liikumise rõõmu!

Lõuna-Eesti inimesed istuvad veel suht poris ja rohelise maaga. Ebaverre suusatama, kergliiklusteele jalutama või kelgumäele – ole ainult leidlik ja liigume.

Kalle Kriit
ettevõtja ja spordiürituste korraldaja

Koostöös saavutatame paremad tulemused

Tervishoiu eelarves 2023. aastal on: tervishoiutöötajate palagatõus, tervishoiuteenuste kättesaadavuse säilitamine ja kriisideks valmisoleku tõstmine.

Ka 2023. aastal pöördub inimene oma tervise-muredega esmalt pereõe või -arsti poole. Tuletan meelde pereõe ülesanded: tervise edendamine, haiguste ennetamine (sh vaksineerimine), terve lapse arengu jälgimine, kroonilist haigust põdevate patsientide seisundi jälgimine ja nõustamine, öendustoimingute, raviprotseduuride ja analüüside tegemine, tõendite väljastamine jpm. Õe ja patsiendi vahel on koostöö, nii saavutatakse ka paremad tulemused. Seoses sellega panen südamele, et osaleksite söeluuringutes mis on ennetuse ja vajadusel edasise ravi osas väga oluline. Söeluuringute kohta infot võite küsida oma pereõelt.

2023 aasta on kuulutatud liikumisaastaks. Igasugune kehaline aktiivsus on parem kui mitte midagi ning mida rohkem liikumist, seda parem. Kehaline aktiivsus omab läbi elukaare positiivset mõju ka vaimsele tervisele ning elukvaliteedile.

Tervisliku toitumise põhimõtete järgimine on jõukohane kõigile. Päeva tuleks alustada hommikusöögiga, süüa tuleb regulaarselt, rohkem kiudaineterikast toitu. Söö vähemalt viis peotäit puu- ja köögivilju päevas, eelista lihale kala, vähem soola ja suhkrut. Ära liialda alkoholiga. Ebatervislik toitumine on sageli mugavuse ja kiire elustiili tagajärg. Kiirelt külmkapi juures või teleri ees süües kaob kergesti kontroll söödavate koguste üle. Inimese organism peab toidust saama elutegevuseks piisava koguse energiat ning vajalikud toitained.

Mida uut toob aasta 2023 Väike-Maarja tervisekeskuses? Sellest aastast on tervisekeskuses mõningased muudatused (puudutab kõiki patsiente). Patsient peab eelnevalt end vastuvõtule registreerima nii nagu seni on kehtinud. Ilma eelregistreerimiseta võib ooteaeg olla kuni neli tundi, või ei pruugi samaks päevaks üldse aega saada.

Korduva retseptisoovi info saate anda registraatorile, kui enda pereõde telefonitsi kätte ei saa. Väljaheite- ja uriinanalüüsid tuleb viia registraatori juures olevasse korvi. Analüüs peab olema nimega markeeritud ja selleks ettenähtud topsis (apteegist saab osta).

Väike-Maarja tervisekeskuses pakub pereõde jaanuarist jalaraviteenust ühel päeval nädalas, mida teen pereõde töö kõrvalt. Tasuta jalaravi saavad diabeetikud, sest seda teenust pakub haigekassa. Tasulise teenusena nt sissekasvanud küünite probleemid on 20 eurot. Jalaravi teenuse saamiseks on vaja ette registreerida registraatori juures telefonil 5300 7415.

Vaimse tervise abi saab endiselt meie psühholoogilt. Ämmaemanda teenus on kahel päeval nädalas, registreerida saab samuti registraatori juures telefonil 5300 7415.

Teostame endiselt Covid-19 vastu vaksineerimisi, infot saate oma pereõelt.

Perearsti töövälisel ajal on võimalik helistada perearsti nõuandeliinile 1220.

Meeldivat koostööd meile kõigile!

Ivika Meekler
pereõde

Turvalisust loome koostöös partneritega

Aastal 2023 turvalisuse valdkonnas politsei poolt on jätkuvalt koostöös partneritega suuremas fookuses alaealiste süüteo, lähisuhtevägivalla juhtumid ning olulisel kohal liiklusohutus.

Turvalist uut aastat!

Gea Lepiksoo ja Margo Kukk
piirkonnapolitseinikud

Märksõnad on Porkuni lahing, siseturism ja ukrainlased

Loodan, et eesti-sisene turism intensiivistub. See rikastab ka meie valla ettevõtlust. On kavas välja anda Simuna ja Väike-Maarja uued voldikud. Samuti voldik Porkuni lahingu ajaloo kohta.

21. septembril 2024 moodub 80 aastat Porkuni lahingust. Alustame ettevalmistusi sõjaajaloo konverentsi läbiviimiseks sellel päeval.

Olen olnud aastast 2015 ukrainlaste vabahtlik abistaja Eestimaal ja Eesti ajaloo tutvustamisel. Jätkan seda tegevust.

Soovin Väike-Maarja põllumeestele soodsa ilmastikuga aastat!

Hanno Tamm
valla aukodanik, Tisleri talu peremees

Volikogu jätkab tõiselt ja produktiivselt

Volikogu töös on oluline pigem stabiilsus, seega tahaks loota, et alanud aastal jätkub töö volikogus sama tegusalt, jätkub tõine ja produktiivne õhkkond.

Arvestades viimastel aastatel toimunud tervihoiu-, energia- ning julgeolekukriiside tagajärjel tekkinud kõrget inflatsiooni, toormepuudust ja ebakindlust majanduses, on suur väljakutse hoida eelarve tasakaalus ning tagada valla majanduslik toimetulek ja täita vallale seadusega pandud ülesanded. Siiani

oleme sellega tänu konservatiivsele eelarvepoliitikale edukalt hakkama saanud.

Väike-Maarja vallas sel aastal planeeritavad investeeringud on suunatud eelkõige energiasäästlikkuse suurendamiseks ja püsikulude kokkuhoiuks. Suurimad neist on Väike-Maarja lasteaiahoone rekonstrueerimine ja energiatõhususe parandamine, tehnosüsteemide kaasajastamine ja energiasäästmislahenduste rakendamine Väike-Maarja hooldekodus ning Väike-Maarja gümnaasiumis. Lisaks on kavas erinevaid väiksemaid investeeringuid, kuid see, kui palju saame täita eelarves planeeritud, sõltub sellest, kui palju meil õnnestub saada toetusi erinevatest projektitaotlustest.

Soovin kõigile rahulikku uut aastat! Leidke igast päevast killuke päikest!

Külli Urbas
vallavolikogu aseesimees

Väikeettevõtjana peame eristuma

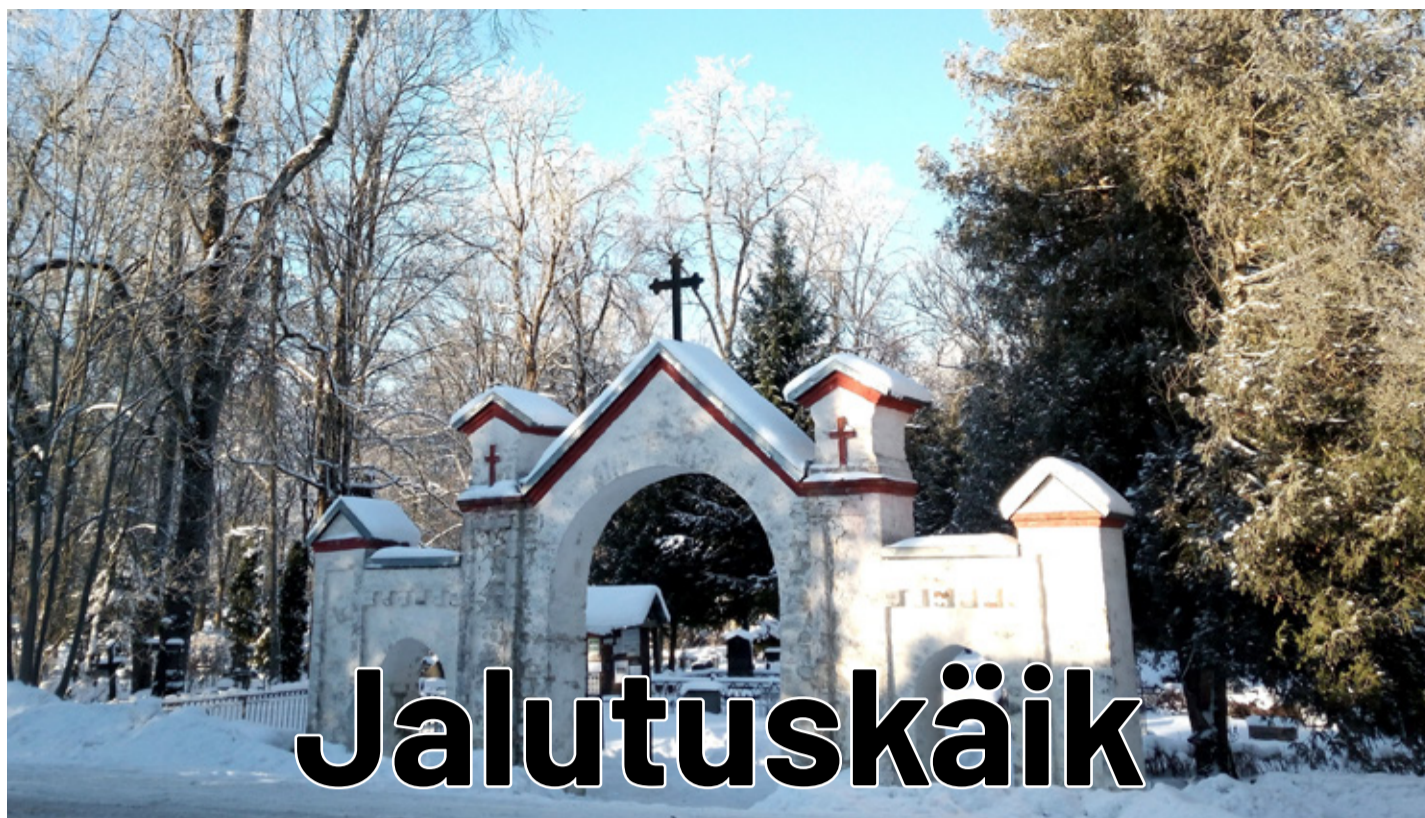
Vinkymon on Väike-Maarjas tegutsev Eesti perefirma, mille juured ulatuvad 2012. aastasse, mil tehti algust ebaküdoonia ning sellest valmistatavate toodete populariseerimisega. Mõõdunud aasta on Vinkymoni jaoks olnud suur muudatuste aasta. Viisime läbi eelmisel aastal suurema brändiuuenduse – uuendasime nii logo kui ka pakendite väljanägemist. Muutus on olnud positiivne ja atraktiivne ka klientide jaoks. Meie tooted on küll head, aga selleks, et väikeettevõtjana kaubanduslehtidele jõuda ja seal ka teiste seas välja paista, on vaja midagi enamat. Sellest tingituna sai ka brändiuuendus ette võetud.

Selle aasta kevadel plaanib Vinkymon välja tulla uue tootega – fermenteeritud küüslauk. Tegemist on hapendatud küüslauguga, mida valmistame juuretise ja viimased katsetused on edukad olnud.

Uue innovaatilise suuna oleme võtnud ka loodusliku suhkrutootmise osas. Pikalt oleme soovinud ja katsetanud, kuidas saaksime peedisuhkrut välja vahetada loodusliku suhkrut vastu. Laboris tehtud katsetused teraviljaga on olnud edukad ning tulemused on väga head. Teraviljasuhkrud sisaldavad erinevaid mineraale, magneesiumit ja kaaliumit, mis on tervisele märksa kasulikud, kui peedisuhkrus sisalduv.

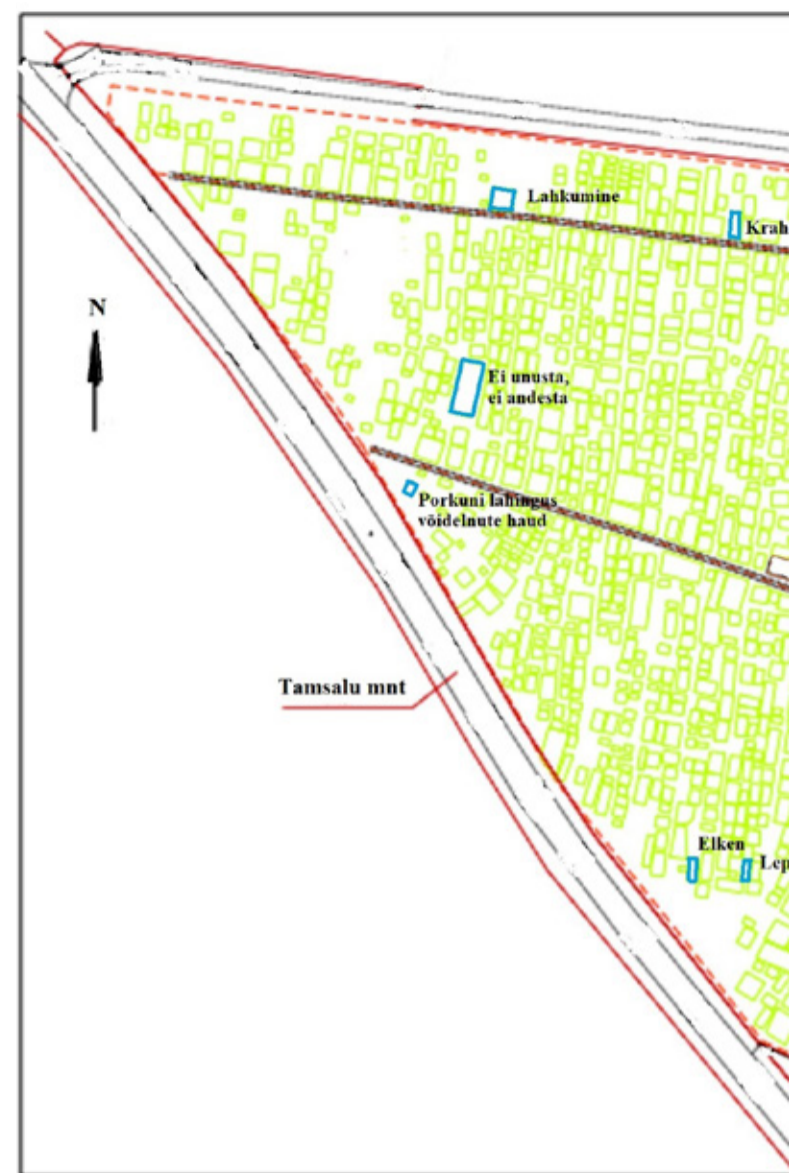
Rando Vink
ettevõtja

Jalutuskäik

Väike-Maarja vanal kalmistul

Väike-Maarja vana kalmistu asub Väike-Maarja alevikus Pikk tn 27 ja on ajaloomälestisena 1997 a muinsuskaitse all. Vana kalmistu pindala on 3,9 ha ja maa-ala on jagatud kvartaliteks.

Kalmistu paikneb kahe maantee (Rakvere – Vägeva ja Väike-Maarja – Tamsalu) vahelisel alal. Väike-Maarja vanale surnuaiale on maetud mitmed kultuuriloolised isikud nagu Jakob Tamm,

Karl Krahe, Peeter Jakobson, Kersti Merilaasi ema Anna Moorberg ja noorem õde Lydia, Johan Kotli, Johan Elken, Eduard Leppik ja Heino Sein.

jas. Ta oli agar ärkamisaja tegelane: kogus ja publitseeris rahvaviise, kirjutas muusikat näidendeile, komponeeris laule, juhatas edukalt mitut koori ning oli Virumaa laulupidude üldjuht. Ta avaldas ajakirjanduses lastejutte, luuletusi ja „Väike-Maarja koolide ajaloo“. Kirjandusloos on ka teda peetud Väike-Maarja parnassi liikmeks. Valdav osa ajakirjanduslikest sõnumitest Väike-Maarja kohta pärines temalt.

I KVARTAL

JOHAN KOTLI (9. AUG 1853 – 12. MÄRTS 1940)
Kvartal I, rida 1 koht 2

Johan Kotli (pildil. Foto: Anu Kotli erakogu) oli pea 40 ja poissmees kui ta 1893 tuli Väike-Maarjasse köstriks. Järgmise neljakümne aasta sisse mahtus Väike-Maarja kiriku köstriöö, põllumeeste seltsi ja tuletõrje ühingu asutamine, agar tegevus tarvitajate ühistu kasapidajana, hoolas aia- ja põllutöö, mesilaste pidamine, uute põllupidamisvõtete ja seemnete aretuse propageerimine. Selle aja sees ta abiellus ja kasvatas suureks lapsed Alari ja Pia.

Hauakivi kujundas tema arhitektist poeg Alar Kotli.

Johan Kotli hauaplats. Foto: Anu Kotli erakogu

märts 1886 (sündinud Eugenie Moorberg, kodanikunimi aastast 1936 Kersti Sang) elas Äntu järvede ja Kiltsi lähedal Moora talus ning Kiltsis. Ta oli luuletaja, laste- ja näitekirjanik. Õppis Kiltsi koolis ja Väike-Maarja keskkoolis. Oma Väike-Maarja mail veedetud päevi on ta haaravalt kirjeldanud luuletuses „Lapsepõlv“.

EDUARD LEPPIK (11. OKT 1924 – 19. MAI 2008)
Kvartal I, rida 10 koht 27/1

E. Leppik (pildil. Foto: SA Virumaa Muuseumid kogust) oli teenekas kodu-uurija, kirjamees ja õpetaja. Aastatel 1952–1978 töötas E. Leppik õpetajana Väike-Maarja keskkoolis, kus kogus agaralt murdematerjali ja rahvaluulet ning asutas 1963. aastal koolimuuseumi, millest tänaseks on saanud Väike-Maarja muuseum.

Oma laialdase kodu-uurimusliku tegevusega jäädvustas ta suure osa Väike-Maarja ja ümbruskonna kultuuriloolisest pärandist. Tema kodu-uurimuslik tegevus avaldub arvukates ja mahukates uurimistöodes, millest mitu on ka kirjastatud.

Imetlusväärse visaduse ja järjekindlusega kogus Eduard Leppik aastakümneid kohanimedid ja muud sõnavaraainest, tähendas üles kultusekivide lohukesi ja Kalevipoja hobuse jäljerida.

1999. aastal sai Eduard Leppik Eesti vabariigi presidendi preemia rahvaluulekogumise, kodu- ja kultuuriloolise tegevuse eest. Tema tööd tunnustas Eesti vabariik 1998. aastal Valgetähe teenetemärgi V klassi ordeniga. Eduard Leppik oli F. J. Wiedemanni keeleauhinna laureaat, emakeele seltsi auliige, Väike-Maarja valla aukodanik ja Neeruti seltsi auliige. Suure uurija ja publitseerija mahukat elutööd hinnati kokku 23 autasu ja aunimetusega.

Eduard Leppiku puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

Johan Elkeni puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

PORKUNI LAHINGUS LANGENUTE MÄLESTUSMÄRK
Kvartal I, rida 20 koht 4

Andres Hansschmidt 24.11.1925 – 08.10.1944.
Richard Naudi 26.11.1905 – 07.10.1944.

Elmar Alexander Juttus 12.03.1912 – 08.10.1944.

Need kolm Eesti Leegioni ehk tollal juba 20. Eesti relvagenade-ride diviisi võitlejat said Porkuni lahingus surmavalt haavata ja surid Väike-Maarja koolimaja sisse seatud haiglas. Neid võib nimetada õnnelikeks, sest nende põrmud leidsid viimse puhkepaiga surnuaial. Paljude teiste langenute kalmud jäädvustavad igavesti kadunuks.

Mälestuskivi kolme Porkuni lahingus langenu auks avati 21. septembril 2020. aastal. 2022 a sügisel lisati kivile ka lisaks Andres Hansschmidtile kahe teise langenu sõduri nimed.

Mälestuskivi kolme Porkuni lahingus langenu auks. Foto: Kristel Kitsing

Perekond Moorbergi puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

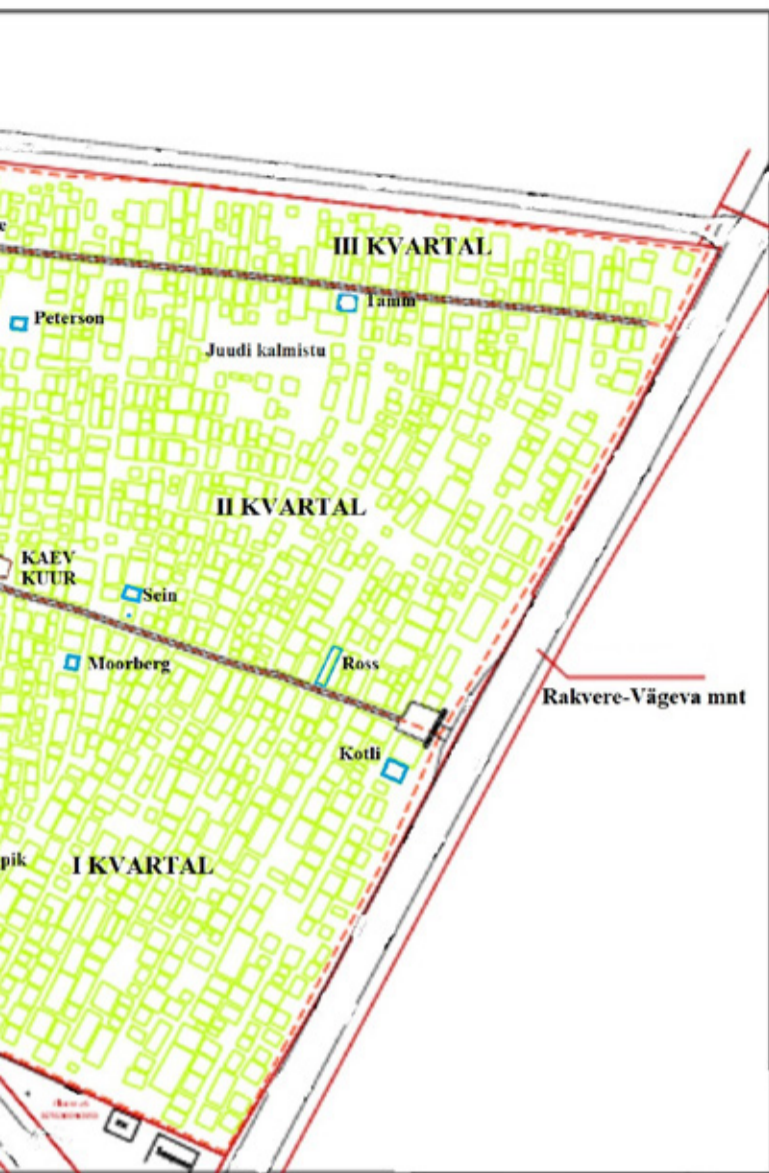

PEREKOND MOORBERG
Kvartal I, rida 8 koht 3

Kersti Merilaas (pildil. Foto: SA Virumaa Muuseumid kogust) 7. dets 1913 – 8.

JOHAN ELKEN (13. MAI 1851 – 17. OKT 1931)
Kvartal I, rida 11 koht 30

J. Elken (pildil. Foto: Väike-Maarja muuseumi kogust) töötas 1874–1913 Assamallas õpetajana, pensionipõlve pidas Väike-Maar-

II KVARTAL

II MAAILMASÕJAS HUKKUNUTE ÜHISHAUD

Mälestise registri number 5816. Kvartal II, rida 17 koht 3.

Vennashauda esmamatmine 29.04.1945. Praegune monument püstitati hauale 1974. a. Monumendi autoriks on Kalju Reitel.

Mälestussammas on mustast lihvitud graniidist nelinurkne tahukas, mis on paigutatud hallist lihvimata graniidist riibitud alusele. Tahuka esiküljel on raidkiri, tagaküljel stiliseeritud pärjakujutis koos vertikaalse mõõga kujutisega.

Mälestussamba taga, platsi tagumises servas asuvad neli mustast graniidist hauaplaati, samba kõrval üks hauaplaat.

II maailmasõjas hukkunute ühishaud. Foto: Heili Talpsepp

JUHANI ROSS (14. AUG. 1925 – 21. JUUNI 2002)

Kvartal II, rida 3 koht 2

Juhan Ross (pildil. Foto: Tartu observatooriumi fotokogust) oli tuntud ja tunnustatud teadlane ja teaduse organiseerija nii kodu- kui ka välismaal. 1951. aastal lõpetas Aburi külas sündinud mees Tartu ülikooli. Tartu aktinomeetriaajaamast, kuhu Juhan Ross tööle suunati, sai tema initsiatiivil ja juhtimisel füüsika ja astronoomia instituudi (nüüd Tartu observatoorium) atmosfäärifüüsika sektor. Samas teadusasutuses töötas ta nooremteadurina, vanemteadurina ja sektorijuhatajana.

Professorikutse anti Juhan Rossile 1978. aastal. Tema poolt juhitud teadlaskollektiivist on välja kasvanud hulk Eestis ja rahvusvaheliselt tuntud teadlasi, nende hulgas neli teadusdoktorit ja kaheksa teaduskandidaati.

Perekond Rossi puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

1988. aastal valiti J. Ross üleliidulise põllumajandusakadeemia akadeemikuks ja 1989. aastal Joensuu ülikooli audoktoriks. 2001. aastal autasustati teda Valgetähe III klassi teenetemärgiga.

PEETER JAKOBSON (27. DETS 1854 – 23. JUULI 1899)

Kvartal II, rida 10 koht 36

P. Jakobson (pildil. Foto: Liivi muuseumi fotokogust) oli eesti kirjanik. Väike-Maarjasse tuli ta 1884. aastal, tegutses algul kingsepa ja veidi aega raamatukaupmehena, olles sel alal siin esimene. 1887. aastast oli ta Põdrangu, Koonu ja Ärina vallakirjutaja. 1892. aastast sai Jakobsonist Väike-Maarja fotograaf – taas esimene sellel alal.

P. Jakobson kuulus parnassi ridadesse. Trükis on ilmunud tema luulekogud „Õilme nupukesed“ ja „P. Jakobsoni luuletused“ I ja II ning luuletusi ajakirjanduses. P. Jakobson kirjutas näidendid „Koit ja Hämarik“ ning „Udumäe kuningas“ (Ebavere ainetel).

1907. aastal püstitati P. Jakobsonile Postimehe toimetuse algatusel malmristiga hauakivi.

Peeter Jakobsoni puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

HEINO SEIN (30. DETS 1927 – 31. MÄRTS 2021)

Kvartal II, rida 8 koht 2

Heino Sein (pildil. Foto: Väike-Maarja muuseumi kogust) oli Väike-Maarja muusikaeluga tihedalt seotud üle poole sajandi. Ta oli loendamatuid kordi klaverisaatjaks kõikvõimalikele esinejatele, õpetas ja dirigeeris sega- ja meeskoori, naisansamblit, estraadiorkestrit ja arvukaid soliste ning tegi vajadusel klaveriga väsimatult tantsumuusikat. Väike-Maarja keskkooli muusikaõpetaja oli H. Sein aastatel 1950–55 ja 1958–69. Väga hinnatud abimees oli Heino Sein ka klaverite häälestamisel.

Heino Seina puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

JAKOB TAMM (7. MAI 1861 – 26. DETS. 1907)

Jakob Tamme mälestussammas, mälestise registri number 5817

Kvartal II, rida 6 koht 58

Jakob Tamm (pildil. Foto: Viljandi muuseumi kogust) oli luuletaja, üks tuntumaid valmikirjutajaid. Ta tegeles ka vene ja saksa kirjanduse tõlkimisega.

Alates 1893. aastast kuni surmani oli Jakob Tamm Väike-Maarja kihelkonnakooli juhataja. Seal õppis tema käe all ka A. H. Tammsaare. J. Tamm tõstis kihelkonnakooli õpetamise silmapaistvale tasemele ja pani erilist rõhku kirjanduse õpetamisele. Seda on ära märkinud ka A. H. Tammsaare.

Jakob Tamme hauamonument. Foto: Heili Talpsepp

Väike-Maarjas valmis olulisem osa tema luulest ja tõlgetest. Oma loomingus kasutas ta suurel hulgal kohalikku ainekogu. Ilmusid luulekogud: „Ärganud hääled“, „Jakob Tamme lugulaulud“, „Ballaadid ja valmid“ ja „Kogutud luuletused“. „Sonetid Ebavere mäele“ (1893), „Suits Ebavere mäel“ (1896), „Luuletaja Peeter Jakobsoni mälestuseks“ (1899), „Ebavere mägi“ (1903), „Rahatuli Ebavere metsas“ (1903).

JUUDI KALMISTU

Kvartal II, Jakob Tamme haua lähedal

Kalmistul asub 9x21 m suurune, väga madala müüriaga piiratud ala. Sinna sängitati 19. saj algupoolel juudi kantoniste, keda tsaarivõimu poolt oli Eestisse toodud Poolast.

Juudi kantonistide matmispaik. Foto: Heili Talpsepp

III kvartal

KARL KRAHE (6. MÄRTS 1890 – 9. JUULI 1922)

Kvartal III, rida 26 koht 2

Karl Krahe (pildil. Foto: Elle Kiikeri erakogust) sündis Triigi-Avispeal Väike-Maarja kihelkonnas. Ta õppis Avispeal Jakob Liivi juures, hiljem lühemat aega Väike-Maarja kihelkonnakoolis. Kuna ta väikelapsena põdes leetreid ja sarlakeid, oli ta kuulmine kahjustunud. Jakob Tamm õpetas teda eraviisiliselt. Krahe oli iseõppija ja omandas mitu võõrkeelt. Ta avaldas ajakirjanduses luuletusi, luuletölkkeid ja koostas isegi luulekogu käsikirja. Krahe tegi mõningaid katsetusi heliloomingu ja plastikantsu vallas ning tegeles ka nikerdamise ja puitskulptuuriga. Maalimine köitis teda kõige rohkem. Kunstilise hariduse saamiseks käis ta lühemat aega Peterburi kunstide akadeemias, reisib Soomes, Venemaal ja Saksamaal. Vabadussõja ajal ta külmetas, haigestus tuberkuloosi ja suri noore mehana. Väike-Maarja muuseumis säilitatakse tema joonistusi ja puudust portreebüsti Hilda Lepikust.

Karl Krahe puhkepaik. Foto: Heili Talpsepp

MÄLESTUSSAMMAS „LAHKUMINE“

Kvartal III, rida 35 koht 1

Skulptor Kalju Reitel.

Mälestussammas nõukogude võimu eest langenutele avati Väike-Maarja keskväljakul 19. septembril 1979.

Skulptuur kujutab ema, kes saadab oma poega suurde isamaasõtta. Arvatavasti teadmatusest on skulptuuri nimetatud ka „Leinava ema“ või „Sõbra ema“.

Kokkuleppel skulptor Kalju Reiteliga paigutati aastal 1992 skulptuur ümber Väike-Maarja vanale kalmistule. Ühtlasi anti monumendile uus nimi – „Lahkumine“.

Mälestussammas Lahkumine. Foto: Heili Talpsepp

Õpetajate esinemine jõulupeol. Foto: Triinu Pohlak

Jõulukuu Simuna koolis

Imeline jõulukuu sai läbi. Detsembris oli palju ilusat – härmatist, lund, külmakraade, muinasjutulist kuulvalgust ja tähesära, küünlakuma, õdusat olemist, lahket jõulutaati, imelist muusikat ja lõbusat tralli.

Mida veel võiks tahta? Oh tahta võiks veel paljutki! Sellest, mida ma tahan, nüüd kirjutama hakkangi.

Meil Simuna koolis käis sel aastal kohe päris jõuluvana. Ei olnud ta mingi kohalik võlts-habeme ja laenatud mantliga vennike, vaid oli ikka kohe päris-päris... Meil siin mõned õpetajad on skeptikud ja püüavad igal aastal vastu vaielda, et jõuluvana pole olemas ja laste pärast kannatame selle tsirkuse välja.

Agaga võta näpust! Sel aastal pidid nad tõdema, et tegelikult

ikkagi on jõuluvana olemas. Tal oli puha sertifikaat ja põhjapõdrajuhulubagi ette näidata ja kangesti tarka juttu ajas. Kohe näha, et ikkagi haritud inimene. Sattusin pärast kingipakkide jagamist temaga veidikeks vestlema. Koolilapsed talle täitsa meeldisid, aga lasteaiapeol ei olnud ta lastevanemate käitumisega põrmugi rahul. Mina ka mitte.

Loomulikult ei käi see kõigi kohta. Suur osa vanemaid on meil igati viksid ja viisakad ning kasvatavad ka oma lapsi samasugusteks, aga üks väike seltskond otsustas laste esinemisest üle kõnelda. Tundus, et neil oli täiesti savi, kui nende endi lapsed esinesid. Üks paar lapsevanemaid lasi südamerahuga oma lapsel mööda saali ringi tormata ja kilgata nii kõvasti kui kõri võtab. Samal ajal üritasid ülejäänud

lapsed jõuluvana luuletust lugeda. Teeks häameelega ühe koolituse, kuidas üritusel viisakalt käituda...aga need inimesed, kellele seda vaja on, ei tule ju kohale.

Teine mure on liiklus koolimaja ees. Hoolimata palvest, käskudest, keeldudest ja liiklusmärkidest arvavad osad lapsevanemad ikka, et peavad oma lapse autoga fuajeeuksest sisse sõidutama. 2023. aasta on kuulutatud liikumisaastaks ja uskuge mind: laste jalad ei kulu ära kui nad tuleksid rahvamaja või koguni bussijaama juurest hommikuti jala kooli. Ma tean seda omast käest. Olen palju jala kõndinud ja need on täitsa alles. Isegi lühemaks ei ole kulunud nende pikkade aastate jooksul! Otse vastupidi – kõndimine aitab parandada verevarustust ja tugevdab lihaseid ning luid.

Uuelt aastalt ootan igas olukorras viisakalt käituvaid ja töökaid lapsevanemaid, sest ainult nii saame kasvatada oma lastest üksteisest hoolivaid inimesi. See tähendab, et ei tule enam peale kiusajaid, liiklusaligaane ega muidu pätte ja teiste inimeste tööst ja vaevast elatuvaid. Selline tagasihoidlik soov. Rohkem ei taha midagi.

Nüüd meie õpilaste ja õpetajate ettevõtlike tegemiste juurde.

1. detsembril toimus suurte robotikutele FLi zoomi seminar Fermi Energia OÜ esindajaga. Noored said teadmisi uue põlvkonna väikereaktori kasutuselevotust Eestis.

3. detsembril käisid meie kooli neljandikud Rakveres Põhjakeskuse jõululaadal oma mini-minifirma Nobenäpp valmistatud kaupa müümas.

5. detsembri hommikul tähistasime teist adventipüha. Meelolu löid klassijuhataja Siiri ja tema seitsmendikud.

7. detsembril oli võimalik tantsuringi laste oõlaager.

8. detsembril toimus 1. klassi klassiohtu.

Segaansambel, kus laulavad meie kooli õpetajad ja töötajad „Naised kui üks mees ja üks mees“ käisid Tammiku hooldekodu elanikele jõulurõõmu pakumas.

9. detsembril käisid 1.–4. klassi õpilased ja nende klassijuhatajad Sagadis jõulumaal.

10. detsembril käis õpetaja Jaana koos abilise Väike-Maarja jõuluturul müümas kaupa, mida koos 5. klassiga oli toodetud.

12. detsembril toimus kolmanda adventi tähistamine. Esinesid meie tantsuringi lapsed õpetaja Ly juhendamisel.

14. detsembril käis 7. klass klassijuhataja Siiri eestvedamisel Tallinnas muuseumituuril.

15. detsembril viisid päästjad läbi koolituse „Talvine veeohu-

tus“. Koolitatud said 1.–3. klassi lapsed.

16. detsembril toimus Simuna kooli jõululaat. Väga vahvat ja maitsvat kaupa müüdi. Mina ostsin hunniku vahvleid ja helkuri, väga ägeda linnusõõgimaja, võileivatorti ja kartulisalatit. Kott oli pungil kaupa täis ja rahakott peaaegu tühi.

17. detsembril käisid meie kooli liikumissõltlastest õpetajad/töötajad Narva õõjooksul. Oli mõnus – kümme kraadi külma, tuulevaikne, tuledesära Narva linn, mõnusad ergutajad raja ääres ja distantsi lõppedes ootas ees korralik kotitais auhinnakraami ja väga ilus medal.

19. detsember – õngi kätte jõudnud neljas advent. Sel hommikul esinesid meie Kiisude rühma lapsed. Pärastlõunal käis ansambel „Naised nagu üks mees ja üks mees“ Väike-Maarja gümnaasiumi õpetajatele ja töötajatele oma jõulurepertuaariga esinemas.

20. detsembril käisid Kiisude rühma lapsed Sagadis jõulumaal päkapikke otsimas ja lõkkel vorste praadimas. Kooliperle oli pidulik jõululõuna. Traditsiooni kohaselt oleme seda söönud ikka koos, kuid sel aastal on

meid nii palju, et sööklasse ühte vahetusse enam ära ei mahtunud.

Klassijuhatajatundides valmistasid õpilased fimosavist vapruselmeid vähihaigetele lastele.

Õhtul oli rahvamajas jõulukontsert ja pärast toimus koolimajas peaaegu öö läbi väldanud jõulutrall. Köhutäidet ja silmailu pakkus 7. klassi kohvik. Kohvik oli selle kohta tegelikult väga tagasihoidlikult öeldud. See oli ikka tipprestoran – peenete roogade, tasemel teeninduse ja sisustusega ning äärmiselt taskukohaste hindadega.

21. detsembril oli Puhhi rühmas mõnus jõulukohvik.

28. detsembril koolitas Sõmeru kooli direktor Virge Ong meie ettevõtliku kooli eestvedajaid.

Omalt poolt ütlen tänusõnad Simuna kooli õpetajatele ja töötajatele: „Aasta 2022 oli väga tegus aasta ja meie kollektiiv oli kokkuhoidvam kui kunagi varem. Aitäh teile, armsad kolleegid töökuse ja rõõmsa meele eest!“

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Narva õõjooksul. Foto: Toomas Remmet

Gümnaasiumi jõuluball tõi kohale sajanditetagused külalised mõisatest

Väike-Maarja gümnaasiumis on oma paar aastakümnet olnud traditsiooniks tähistada jõule balliga seltsimajas. Jõuluball on 9.–12. klassi õpilastele ja õpetajatele mõeldud sündmus, kus osalevad ka viimaste aastate vilistlased. See on õhtu täis klassikalisi peotantse, uhketes ballikleitides ja soengutes neidusid, šikke noormehi.

Jõuluballi korraldasid nagu ikka abiturientid, kes on tulevane, tänavu lõpetav 100. lend. Pisut erinev oli see, et seekord oli neil ühine korraldustöö vilistlastega 98. lennust, kelle jõuluball n-õ koroona-ajal ära jäi. Üks korraldaja, juubelilennu noormees Karel Nõmmiste

rääkis: „Jagasime õppeaasta alguses oma klassis üritused ära, kes mida korraldab. Jõuluballi korraldasime viiekesi Joosepi, Markuse, Kuldari ja Oliveriga. Lisaks löid kaasa neli inimest üle-eelmisest lennust. 98. lend oli see klass, kelle rebased meie aastate vilistlased. See on õhtu täis klassikalisi peotantse, uhketes ballikleitides ja soengutes neidusid, šikke noormehi.“

Jõuluballi teemaks oli seekord 17.–18. sajandi mõisapidu. Osalevad klassid ja õpetajad olid saanud loosiga ühe Väike-Maarja piirkonna mõisatest, mida nad esindasid ja üritusel teistelega tutvustasid. Nii külastasid jõuluballi inimesed Avanduse kirikumõisast, Vao rüütlimõis-

sast, Triigi, Müüriku ja Kiltsi mõisatest. Korraldajad ise tulid Väike-Maarja kirikumõisast. Loosiga oli iga mõis saanud ka vana tantsu, mida selgeks õppida ja jõuluvana paki lunastamiseks ühiselt esitada. Lisaks oli kõigil võimalus tantsuansambli Fioretta juhendamisel õppida õukonnatantse. Jõuluballile kohaselt olid laud kaetud, sellesse panustasid korraldajad koos koolikokkadega ja toetas MTÜ PAIK projektiga „Põhja-Eesti toit tuntuks“.

Õhtujuhid olid Karel Nõmmiste tulevases 100. lennust ning Markus Remiküll varasemast 98. lennust.

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Kalender avas oma luugid iga koolipäeva hommikul. Fotod: Merje Leemets

Advendikalender liitis õpilasi ühise tegevuse kaudu.

Advendikalender vürtsitas koolipäeva

Sellel õppeaastal üllatas Kiltsi kooli lapsi oma kooli adventikalender. Idee ja teostus tuli huvijuht Eve Öuna ja õpetaja Merike Heinpalu poolt. Nõu küsiti ka kolleegidelt ning õpilasesinduselt. Ja nii ta valmiski, just täpselt esimeseks advendiks.

Kuusekujuline kalender avas oma luugid terve koolipäeva ees igal koolipäeva hommikul laste abiga. Uksekese taga peitsid end mõtteterad, mõistatused, tegevused ning head soovid. Stiilnäide: „Eksimine on inimlik, kuid selleks, et asju

tõeliselt sassi ajada, on vaja arvutit!“ Selle sisuka lausega olid päri ka vanemate klasside õpilased.

Advendikalender tõi koolipäeva väikest elavust ja samas ka võimaluse sügavamalt enda sisse kaeda, liitis õpilasi ühise tegevuse kaudu ning valmistab rõõmu jõule oodates.

Aitäh idee autoritele koolielu rikastamise eest!

Merje Leemets
Kiltsi kooli direktor

Jõuluballi teemaks oli 17.–18. sajandi mõisapidu. Foto: Helina Lökk

Üheksandikud värskendasid klassiruume ja löid ühiseid mäletusi

Väike-Maarja gümnaasiumi 9. klass võttis koos klassijuhataja Helina Lükiga ette ja uuendas koolis kahte klassi. Uue välimuse said 9. klassi enda koduklass ning loodusainete klass, milles ruumide seinad pahteldati, lihviti ja värviti ning tehti muid vajalikke töid.

„Töid tegime pärast tunde ja nädalavahetustel. Meie klassi tegime novembris ja loodusainete klassi täpselt enne jõuluvaheaega,“ rääkis õpilane Eva-Angelica Kaldaru. Tema sõnul löi kaasa enamik klassist: mõned said remondiga aidata ühes klassiruumis, mõned mõlemas.

„Kõige toredam oli koos teha, alati sai palju nalja,“ kirjeldas Eva-Angelica.

„Olin kohe nõus osalema, kui see plaan tekkis,“ rääkis tema klassivend Stever Kudi. Ta jutustas, et esimeses klassiruumis ta lihvis, teises värvis ning viimane oli kindlasti ta lemmik tegevus nende tööde juures.

Nii Eva-Angelica kui Stever arvasid, et sisulise töö poolelt oli üks raskemaid pahteldamine. Eva-Angelica tõi ka välja: „Aja leidmine oli keeruline. Ja töö juures motivatsiooni leidmine, kui oodata tuli näiteks ühe kihi kuivamist.“ „Raske oli planeerimine, kuidas teha,“ arvas Stever.

Klassijuhataja klass värviti heledates toonides, loodusainete klassi seinale maaliti aga projektoriga kuvatud pildi järgi päike, planeedid, tähed ja tähtkujud.

Töoks vajalike materjalide ja vahenditega toetas vilistlane Madis Kull ja tema ettevõtte AS Antaeres.

Ettevõtlik klass on aastate jooksul paistnud silma erinevate projektidega. „Me proovime 9. klassis igal kuul midagi klassiga kõik koos teha, et luua meeskonnatunnet ja mälestusi,“ rääkis klassijuhataja Helina Lükk nende käesolevat õppeaastat kandvast mõttest.

Loodusainete klassi seinale maaliti päike, planeedid, tähed ja tähtkujud. Fotod: Helina Lükk

Töid tuli teha pärast tunde ja nädalavahetustel.

Heili Tammus

Väike-Maarja gümnaasium

Kohvikus võõrustasid külalisi 5. klassi õpilased. Fotod: Merje Leemets

Kaasahaaravad töötoad ja kohvik meelitasid pered mõisakooli

Kiltsi koolis tavaks saanud perepäev toimus sellel aastal novembrikuu kolmanda nädala neljapäeval.

Koolimaja olid oodatud kõik õpilased koos oma pereliikmetega – õed, vennad, emad, isad, vanaemad ja vanaisad. Avatud olid erinevad töötoad ja kohvik.

Oma mõttelendu ja käteosavust oli võimalus proovile panna isemeisterdamisega. Õpetaja Eve juhendamisel sai iga soovija valmistada endale meelepärast raamatu järjehoidja. Puutöötoas end peitvaid võlumasinaid ja nendega töötamist sai proovida iga asjast huvitatut õpetaja Erko näpunäidete järgi. Õpetaja Merike jagas juhtnööre, kuidas meisterdada endale jõuluõhtuks mõ-

nusa ja hubase meeleolu loomiseks sobiv teeküünla ümbris. Sõlmede töötoas sai lapsevanem Andero Põllu kaasabil valmis keerutatud nii mõnigi sõlm, mis tundus ilma juhendaja kaasabita olema täiesti võimatu. Signat-saginat jagus terveks õhtuks igasse töötuppa.

Kogu õhtu jooksul oli meistriteeste ja külalistele avatud kohvik, kus 5. klassi õpilased pakkusid omaküpsetatud imemaitsevaid soolaseid ja magusaid suupisteid ning kohvi ja glögi. Iga meisterdaja lahkus perepäevalt omavalmistatud esemega ja kindlasti ka kogemuse võrra rikkamana.

Merike Heinpalu
klassiõpetaja

Jõuluõhtuks meisterdati teeküünla ümbriseid.

Valikaine võib avalduda ka salongiõhtuna

Ühel detsembriõhtul kogunesid Väike-Maarja muuseumisse Väike-Maarja parnassi sõbrad. Saalis, mille muutsid pidulikult püstiseisulaulad ja hubaseks kangaga madalamaks toodud lagi, kõlas romantismiaegne muusika – Tšaikovski, Strauss, Grieg, Chopin. Kirjandushuvilised olid riietunud võimalikult ajastutruult. Kõlasid parnaslaste luuleread, tutvustati parnassiliikmete elulugusid. Noored parnassisõbrad pakkusid iseküpsetatud kringlit ja alkoholit kokteile. Õhtut aitasid veeta ajastukohased mängud ja viktoriin. Salongiõhtu lõpetas Jakob Tamme värssidest koostatud luulepõimik, mille osavõtjad ette kandsid.

Noored parnassisõbrad kogunesid muuseumis. Foto: Edgar Tammus

Väike-Maarja parnass oli aastatel 1882–1907 tegutsenud kirjameeste ühendus, millele pani aluse Jakob Liiv. Selle liikmed olid peale tema Peeter Jakobson, Jakob Tamm, Kaarel Krimm, Otto Münther ja Mihkel Kampmaa, naisterahvad parnassi ei kuulunud. Need ärksamad pead pidasid parimaks relvaks tolleaegse venestamise vastu eesti keele, kultuuri ja kirjanduse ülistamist.

Väike-Maarja muuseumis aset leidnud salongiõhtu oli 10.–12. klassi valikaine „Kultuurilugu“ raames korraldatud sündmus. Ainet annab Väike-Maarja muuseumi juhataja Edgar Tammus. „Salongiõhtu eesmärk oli saada teadmisi Väike-Maarja kultuuriloost ning kogemus ajalooõrituse korraldamisest. Korraldajaid ja osalejaid nimetasime parnassisõpradeks, sest nendeks olid ainet läbivad noormehed ja neiu,“ rääkis Edgar Tammus. Valikaine „Kultuurilugu“ kestab läbi õppeaasta, sellel saadakse sõbraks kohaliku kultuuri ja ajaloo, planeeritud on ka kodukoha vaatamisväärsustega tutvumine.

Heili Tammus
Väike-Maarja gümnaasium

Edukate ekskursioon pakkus avastamisrõõmu

Kiltsi kooli õpilased, kes olid esimesel trimestril olnud tublid õppurid, sõitsid 13. detsembril edukate ekskursioonile Tartusse AHAA teaduskeskusesse.

Õpilastel oli retkel toimuva vastu suur huvi, sest igaüks oli midagi teaduskeskuse kohta eelnevalt kuulnud ja uurinud. Samuti oli lastel teadmine, et seal saab asju päriselt katsuda ja kogeda, võimalik pidavat olema ka ajas rändamine.

Pärle jõudes tervitasid meie seltskonda toredad ning sõbralikud juhendajad, kes rääkisid keskuse ajaloo ja viisid läbi põnevaid töötubasid.

Esmalt said lapsed seigelda segadusttekitavas peegellabürrindis, samuti naerda enda kujutise üle kõverpeeglite saalis. Elamuse tekitas elussaal, mille moodustas tohutu mereakvaarium ning veemaailm oma värvikirevate pallide ja võimalusega ise veejugasid teha.

Suuremad õpilased ei jätnud kasutamata võimalust tekitada adrenaliini Münchhauseni tornis üles-alla sõites. Julgemad vurasid ka mitme meetri kõrgusel trossil asuva jalgrattaga. Nooremad kasutasid agaralt võimalust estroonauide (Eesti põhikoolide õpilastele suunatud kosmosetehnoloogia valdkonna huviklubi) treeningseadmega üle pea tuhiseda. Menukas oli ka joosta oravana rattas. Eksponeeritud atraktsioonidest ei tahtnud keegi loobuda.

Töötubades oli vanematel õpilastel võimalus eraldada rakust makromolekuli, mida tunneme üldtuntud lühendina DNA. See maailm on ääretult põnev. Õpilased said teada, et puhas DNA on happeline, toatemperatuuril tahke, suhteliselt pehme, värvitu või õrnalt violetse varjundiga ja vees hästi lahustuv. Ja see imetilluke moodustis kannab infot meie pärlikkuse kohta ning paneb paika, millised me oleme ja välja näeme.

Nooremad õpilased said teadmiseid ja oskuseid šokolaadilaboris. Kakao-uba jõudis tänu Kolumbusele Euroopasse 16. sajandil ning ajapikku omandas tohutu populaarsuse. Põnevam osa töötoast oli tutvumine šokolaadi valmistamise saladustega ja meeskonnaga ise selle maiuse valmistamine.

Teaduskeskuses veedetud koolipäev andis lastele uusi teadmisi ja oskusi ning jääb osalejatele kauaks meelde.

Eve Õun
Kiltsi kooli huvijuht

Õpilased tutvumas šokolaadi valmistamise saladustega. Foto: Merike Hinpalu

LÜHIDALT

Rakke kooli õpilased moodustasid akrobaatilisi formatsioone. Foto: Janar Rükkenberg

Kaheksas ühisakrobaatika Rakke koolis

Lõppenud 2022. aasta 7. detsembri õhtupoolikul kogunes Rakke kooli võimlase täpselt 50 õpilast (1.–9. klass), et taas üheskoos erinevaid akrobaatilisi formatsioone moodustada. Tegemist on traditsiooniks kujunenud üritusega ja selle aasta kogunemine oli järjekorras juba kaheksas kooskäimine (2015–2022). Täna südamest kõiki, kes kohale tulid ning seda tegid peaaegu kõik kutse saanud õpilased. Aitäh!

Janar Rükkenberg
Rakke kool

Johannes Kerdi mälestusvõistlused Türil

Lõppenud aasta 10.–11. detsembril toimus Türil Konesko spordihoones kahepäevane Johannes Kerdi mälestusvõistlus, mille esimesel päeval sooritasid noorsportlased kehalisi katseid ja teisel päeval maadeldi. Rakke treeningrühma tulemused kehaliste katsete päeval olid järgmised:

POISID

-32 kg: Nikita Larianov (2. koht), Kevin Lebedev (3. koht)
-45 kg: Kevin Hanko (2. koht), Kristo Lebedev (3. koht)
-65 kg: Mikko Sakkool (3. koht)
-71 kg: Robin Sepa (2. koht)

TÜDRUKUD

-33 kg: Marta Luisa Rükkenberg (1. koht)

TULEMUSED TEISE PÄEVA MAADLUSVÕISTLUSELT:

POISID

-32 kg: Nikita Larianov (2. koht), Kevin Lebedev (3. koht)
-45 kg: Kevin Hanko (2. koht), Kristo Lebedev (3. koht)

TÜDRUKUD

-33 kg: Marta Luisa Rükkenberg (1. koht)

Janar Rükkenberg
Rakke kool

Foto: Jaak Tammik

Marta Luisa Rükkenberg maadles Põlvas esimeseks

Laupäeval, 7. jaanuaril toimus Põlva Mesikäpa spordihallis noorte seeriavõistluse ja laste karika seeriavõistluse esimene etapp, kus osales 151 noor- maadlejat Eestist ja Lätist. Järvamaa Matimeeste maadlejad olid võistlemas 13. Rakke kooli 5. klassi tüdruk Marta Luisa Rükkenberg (fotol) võitis nendelt võistlustelt (kehakaalus -33 kg) 1. koha.

Janar Rükkenberg Foto: Jaak Tammik

Aasta mesilastarudes

Raamatukogude aasta on nüüdseks lõppenud ja teatepulgaga edasi andnud liikumisaastale. Üks, mis kindel ja aasta jooksul fookuses – raamatukogud pole ammu pelgalt raamatute laenutamise kohad, vaid pakuvad kõikvõimalikke vaba aja sisustamise ja enesearendamise võimalusi ning täidavad ühtlasi ka kogukonnakeskuse ülesannet.

Teema-aasta alguses tõdes toonane kultuuriminister Terrik kogudele oma tervituses: „Avalikud raamatukogud on nagu mesilastarud, sinna kogutud-korjatud raamatud aga nagu vaimumeega täidetud kärjed. Raamatukoguhoidjaid võib siis võrrelda mesinikega, kes oskavad hinnata kogudesse talletatud vaimuvara väärtust ning seda vaimujanulistele soovijatele jagada.“

Toimekal aastal on meie valla viit raamatukogu külastatud enam kui 18 650 korral. Registreeritud lugejaid on kokku üle 1240, kes laenutasid rohkem kui 38 750 teavikut. Meie kogud on kasvanud enam kui 2050 teavi-

Kadi Keär (vasakult teine) on nomineeritud 2022. a maaramatukoguhoidja tiitlile. Hoiame talle pöidlaid. Foto: Kristel Kitsing

ku võrra. Üllatava kokkulangevusena laekus meie kogudesse aasta viimase raamatupakiga ka annetusena raamat mesinike memuaaridega.

Oleme kohtunud ligi 1400 osalejaga pea 70 sündmusel. Seda nii kogudes traditsioonilistel sündmustel nagu raamatukogupäevadel, suurkujude

ja lugejate hobide õhtutel või täiskasvanu õppe nädalal, teema-aasta algatustel nagu näiteks lugemistund, kaugtööpäev, raamatukogude öö või kogukondlikel ettevõtmistel Pandivere päevast Wähja festivalini. Pakkusime ligi 300 huvilisele pea 200 koolitust, nii gruppidele kui individuaalselt isikutunnistuse-põhiste toimingute õppimisest käsitööni.

Olulisim, mis sellest aastast kaasa võtta on teadmine, et raamatukogud pole omaette – neid, kes andsid oma panuse aasta õnnestumisse on palju: külalised ja lektorid, koolid, lasteaiad ja noortekeskused, teised valla kultuuriasutused, seltsid ja vabahendused ning kõik ülejäänud, keda siin nimetada ei jõua. Ent meie kõigi kogude üheksa „mesiniku“ suurim tänu kuulub muidugi teile, head lugejad ja külastajad, kes te leidsite aega ja võimalust raamatukogudesse tulla ja kes te meid ka edaspidi külastate.

Kadi Keär ja Kristel Lehtme

Simuna perepäev tõi lusti ja tantsu

Rahvamaja ja mittetulundusühingu Võivere Tuuleveski eestvedamisel on Simunas kujunenud kenaks traditsiooniks kutsuda Simuna ja selle ümbruse elanikud kokku, et üheskoos veeta üks toimekas päev. Kuul korral olemisest suvist perepäeva korraldanud Simuna allika juures ja seitsmel korral talvist perepäeva Simuna rahvamajas. 11. detsembril toimus juba 13. perepäev.

Ettevõtmise eesmärgiks oli pakkuda Simuna ümbruskonna elanikele võimalust koos perega aktiivselt aega veeta. Huvilised said osaleda Mary Tammeti korraldatud töötoas, mille eesmärgiks oli tutvustada ja õpetada nii lastele kui täiskasvanutele nõelvilimise tehnikat ning iga osaleja sai omale valmistada vahva näpunuku. Huvilisi oli lausa 45, seda vaid peaaegu kolme tunni jooksul. Aitäh, Mary! Sinu töötoad on alati hästi ette-

Miku-Manni lasteteater lõbustas lapsi ka suvisel perepäeval. Foto: Kristel Kitsing

valmistatud ja põnevust täis!

Miku-Manni lasteteater pidi üles astuma etendusega „Imeilus“, mis aga asendati tükkiga „Kulda väärt“. Põhjuseks oli näitleja ootamatu haigestumine. Aga ka see lugu oli tore.

Perepäeval on saanud tavaks meie maja isetegevuslaste kontserdid, nii ka sellel korral. Pikemaks ajaks vallutasid lava

rahvamuusikud Simuna kapelist. Tantsublokkis astusid üles naisrühm Simone, eakate rühm Tüdrukud, segarühm Segased, line-tantsurühm LustiLine ja Laekvere Pärlike. Aitäh teile head isetegevuslased, kes te oma meeleoluka programmiga tutvustate ka majas tegutsevaid huviringe ja olete iga ilmaga valmis esinema. Aitäh, Liivika! Taas

tõid sa maja mitmekülgseid käsitöömeistrid ja talukauba pakkujad. Sa andsid neile võimaluse oma oskusi ja kaunist käsitööd laiemale ringkonnale tutvustada.

Siiras tänu Simuna naisklubile naistele, kes te pakusite külalistele maitsvat suppi, kooki ja kohvi.

Vahva päeva lõpetas Männiste perebänd, kelle kaunid laulud soojendasid südant. Päevajuhiks oli Mare Taar, kes oma headuses suutis selle ürituse muuta veelgi eriliseks. Suured, suured tänud sulle, Mare!

Siirad tänud kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupile, kes toetas suurepäraselt Männiste perebändi kontserti.

Sügav kummardus kõikidele osalejatele ja abilistele. Kohutumiseni 14. perepäeval allika juures.

Auli Kadastik
Simuna rahvamaja juhataja

Mürtsub trumm ja...

Sellest, et Rakke koolis midagi trummidega tehakse on mõnda aega tagasi juba pajatatud. Eelmisel õppeaastal väisas meie kooli trummar Reigo Ahven, et trummide mängimisest rääkida ja sellel instrumendil toimetamist põgusalt tutvustada. Arengud ei ole sellel teemal seisunud.

Kirgliku trummifännina katsetab käesoleval õppeaastal ringi juhendamist kirjatüki autor isiklikult. Eks olen minagi alles algaja, kes on juhendavatest algajatest lihtsalt mõned sammud eespool ja me õpimegi üheskoos. Võrreldes sissejuhatava perioodiga jätkame valitud grupiga siiski mõnevõrra süvenenud kujul. Tsükli põhiseis osaleb ringis kuni kuus õpilast, sest enamast ei käiks jõud üle. Meie kooskäimise esimene osa kestis septembri lõpust möödunud aasta lõpuni. Jaanuarist alustasime uue tsükliga ja meiega on liitunud ka üks värske õpilane. Kohtume kahel korral nädalas ja iga osaleja saab komplekti taga toimetada korraga 60 minutit (kokku nädalas 2 x 60 minutit). Harjutamiseks on kasutada kolm korralikku trummikomplekti.

Trummiringilised (Patrick Pärtel, Grete Eliise Deedin, Nele-Liis Kirsipuu, Aili Kirsipuu ja Keona Gritt Tiik) ühismängimisel. Foto: Janar Rükkenberg

Ringi sisuks ja eesmärgiks on tutvustada (õpetada) õpilastele trummimängu algtaseme ABC-d, teha selgeks kõige esmasemad oskused ja pakkuda korraga rohkem aega trummikomplekti taga. Tutvudes erinevate rütmide ja tehnikatega proovime õppida järgi mängima ka lihtsamaid muusikapalasisid. Kuhu me täpselt

välja jõuame, seda näitab aeg, aga kindlasti sõltub see mõnevõrra ka huvilise enda valmisolekust vabal ajal trummipulkaadega lisatööd teha. Mida rohkem need vahendid sõrmede vahel on, seda kiiremini toimub edenemine ka komplekti taga. Ent õnnestumine on juba seegi, kui keegi saab sellest ringist lisahuvi asja-

ga tulevikus põhjalikumalt edasi tegelemiseks. Teeb rõõmu, et meie lühikesel kooskäimisel on tegelikult juba muljetavaldavaid tulemusi. Huvilised on meie toimetamistele internetiavarustes liikudes kindlasti juba peale sattunud!

Janar Rükkenberg
Rakke kool

Fotod: Reet Suhova

Väike-Maarja seltsimaja tähistas väarikat juubelit

Aeg lendab linnutiivul. Kui seltsimajal täitus 110 aastat, siis minul täitus novembris alles neli aastat seda maja juhtida. Sellest kaks aastat sai võideldud koroonaga, mis oli väga raske periood, sest palju üritusi pidi ära jätma. Kui saigi midagi teha, siis pidid inimesed kandma maski ja olema vaksineeritud ning neid pidi hajutama 2 m vahedega. See kõik on olnud omamoodi väljakutse, aga saime hakkama. Nüüd on teistmoodi aeg, kus gripp kimbutab inimesi, kuid usun, et ületame sellegi tõkke.

Kui kahel eelneval aastal pidime seltsimaja sünnipäeva ära jätma, siis mul on äärmiselt hea meel, et ei jäänud ära Väike-Maarja seltsimaja 110. aasta juubelipidu.

Üldjoontes läks väga hästi. Kahju,

et gripiviirus sai paljud peole tulijad kätte ning nad pidid osalemisest loobuma. Vaatamata sellele oli maja külalisi täis.

Õhtut viis läbi Lauri Liiv mõnuste laulude ja paroodiatega ning tegi väikse viktoriini, mis puudutas ansamblit Black Velvet. Tuli välja, et ansambli kohta teati päris palju ja saadi ka uusi toredaid fakte teada. Tantsuks mängis juba eelpool mainitud Black Velvet ja juba esimese laulu saatel täitus tantsuplats pidulistega.

Juubelit jäädvustas fotograaf Reet Suhova. Tänu meie dekoraator Mary Tammetile sai loodud kaunis fotonurk, kus kõik soovijad said lasta ennast pildistada.

Sünnipäevapeolt ei puudunud šampus ega ka tort. Aitäh Kõrts OÜ-le, kes lahkelt toetas šampuse-

lauaga ning toitlustas Black Velveti liikmeid. Suur-suur tänu Virge Lepale suurepärase ja maitsva tordi eest ning Väike-Maarja vallavalitsusele, kes selle kauni tordi seltsimajale kinkis! Suur tänu Joosand OÜ, kes aitas katta kutsetega külaliste laudade maitsvate suupistetega. Aitäh Markus Remiküll, kes abistas meid helindusega. Samuti suur tänu majaperenaisele Katrin Zirgile, kes oli suureks abiks laudade katmisel ning muudes toimetustes. Ei saa tänamata jätta ka Väike-Maarja pasunakoori vägeva avalöögi eest, aitäh! Aitäh veelkord kõikidele pidulistele, kes te kohal olite! Uuel aastal alustame uue hooga. Külastage meid jätkuvalt, võtke aktiivselt osa meie üritustest, pidustustest, teatrietendustest, kinoseanssidest. Olete alati oodatud!

Nii toetate kultuuri elus püsivalt.

Esimene üritus uuel hooajal on juba 25. jaanuaril, kui tuleb külla Kõmöödiateater OÜ etendusega „Anne Paluver ikka veel 27!“. Piletid on saadaval Piletilevis, Piletimaailmas ja meil kohapeal. Tulge kõik teatrisse!

Seniks soovin teile kõigile rõõmsat alanud uut liikumisaastat ning peatselt algavat jänese aastat!

Terje Kümnik

Väike-Maarja seltsimaja juhataja

SAAME TUTTAVAKS

Noorsootöötaja Keidi Genrih

Olen noorsootöötaja Väike-Maarja noortekeskuses sellest aastast. Olen kohalik tütarlaps ja uus töökoht ei ole mulle võõras keskkond. Olen noortekeskust varasemalt külastanud ja siinsete tegevuste ja võimalustega end läbi sotsiaalmeedia kursis hoidnud. Samas on noorsootöö laiemalt minu jaoks täiesti uus väljakutse ja valdkond, mis tundub väga põnev ja vaheldusrikas.

Mulle on alati meeldinud lastega tegeleda, neid kuulata ja nõustada. Noorena tegin otsuse, et minust saab kas loomaarsti või laste-aiatöötaja. Nagu näha, siis loomaarsti ameti suunas ei ole liikunud, kuid töö laste ja noortega on nüüd mu igapäevane ülesanne. Varasemalt olen töötanud Valgamaa kutseõppekeskuses, seal oli minu tööks samuti õpilaste juhendamine toitlustusvaldkonna sisepraktikal. Eelnev kogemus noortega julgustaski mind uuele ametikohale kandideerima, sest sain kindlustunde, et mulle sobib suhtlus ja koos tegutsemine noortega. Ootan teid Väike-Maarja noortekeskuses ning olen valmis toetama teie ideid, pakkuma tegevusi vaba aja veetmiseks ja olema suhtluskaaslane.

Väike-Maarja noortekeskuse noorsootöötajana asus Keidi Genrih tööle 2. jaanuaril 2023.

Huvijuht Gerda Sillaste

Olen pärit Tartumaalt, täiskasvanuea olen elanud Tartus. Minu lapsepõlve suved ja koolivaheajad sai paljuski veedetud kahes omanäolisises Eestimaa paigas: Kunda lahe ääres Virumaal ja looduse rüpes Põlvamaal. Sellest tulenevalt ei ole mul võõras linnaelu tsemenditolmu all kui ka maaelu tõiste tegemistega ning selle kõige juures võimalus loodust nautida ja avastada.

Olen lõpetanud Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia kogukonnahariduse ja huvitegevuse rakenduskorgharidusõppe õppekava. Minu eelnev töökogemus on olnud seotud viimase 25 aasta jooksul erinevate haridus- ja sotsiaalvaldkonna projektitegevustega nii kohalikul, üleriigilisel kui ka rahvusvahelisel tasemel. Oman lasteaiat-, üldhariduskoolitöötaja ja lastelaagrite läbiviimise töökogemust. Samuti olen ma juhendanud kolm kursust tüdrukute tehnoloogiaringi Unicorn Squad. Kõik eelnevad kogemused on pakkunud mulle häid eneseteostusvõimalusi ning olnud märkilise tähtsusega minu kui täiskasvanud inimese kujunemisprotsessis.

Huvihariduses ja -tegevustes pean oluliseks koostööd noortega – genereerida loovaid ideid, organiseerida tegevusi, mis loovad noorele isiklikku arengut ja kasvamisest mitmekülgseid võimalusi ning rikastades seeläbi noore koolielu ja luues tervikuna kogukonda lisaväärtust ja ressursse.

Rakke kooli huvijuhina alustas Gerda Sillaste tööd 2022. aasta novembris.

Patareide hinnatõusu aitab ohjeldada nende usinam kokkukogumine

Patareide tootmiseks kasutatavate maavarade hinnad on kriiside ajal mitmekordistunud, mis toob paratamatult kaasa ka patareide ja akude hinnatõusu. Kui suudaksime usinamalt kasutatud patareid kogumiskasti viia, saaks neid kasutada uute patareide tootmiseks. See aitaks säästa kalleid ressursse ja pehmedada põntsu rahakotile.

Eurooplased on Eesti inimestest märksa tublimad vanade patareide kokkukogujad. Keskmiselt jõuab Euroopa riikides iga teine patareid pärast kasutamist kogumiskasti. Luksemburglased aga suudavad lausa 71% patareidest ja akudest kokku koguda. Eesti inimesed viivad vaid 30% kogumiskastidesse ja sama palju visatakse olmeprügi hulka.

„Patareid ja akud sisaldavad nii väärtuslikke kui ka ohtlikke aineid, mis on tavaprügi hulka visates suureks ohuks loodusele ja inimestele,“ ütles keskkonnaminister Madis Kallas. Näiteks sisaldub neis koobaltit, pliid, liitiumit ja niklit, mis on kriitilise tähtsusega ja raskesti kättesaadavad toorained.

„Saame vanades patareides ja akudes olevat väärtuslikku materjali uuesti kasutada ning suunata selle uute patareide valmistamisse, kuid selleks on meil esmalt vaja need eraldi kokku koguda,“ selgitas Kallas.

Ajaga kasvab nõudlus patareide ja akude järele tormilise tempoga – juba 2030. aastaks toodetakse neid senisest kümme korda rohkem. 2040. aastaks aga suureneb akude ja patareide jäätmete hulk ligi 700 korda. Hoogustuv tootmine suurendab nõudlust üha enamaste maavarade järele, mille kaevandamine on kallis ning keskkonnale koormav ja ohustab elurikkuse püsivust.

Tallinna ülikooli tudengite hiljutisest uuringust selgus, et inimesed, kes patareid eraldi ei kogu, hindavad oma majapidamises tekkinud patareide kogust väikeseks ja keskkonnale väheohtlikuks. „Tegelikult on iga olmeprügisse visatud patareid ohtlik. Iga kogumiskasti viidud patareid seevastu aitab loodust hoida ning säästa uute patareide tootmiskuludelt,“ sõnas keskkonnaministeeriumi asekantsler Kaupo Heinma. „Sellega anname oma panuse, et pidurdada kliimamuutusi. Ringlussevõetud materjali kasutamine võimaldab vähendada toote tootmise CO₂ jalajälge, toorainete eetilist hankimist ja varustuskindlust.“

Oma kasutatud patareid saab viia kogumiskasti – mille leiab näiteks toidupoes, tanklatest ja elektroonikakauplustest – või jäätmejaama. Kus asub sulle lähim kogumiskast, vaata veebist: kuhuviaa.ee. Kaupmees, kes müüb patareid, on kohustatud vanad patareid ja akud tarbijalt tasuta tagasi võtma.

Patareide, akude ja teiste ohtlike jäätmete kohta saab lisaks lugeda veebilehelt: envir.ee/ohtlik.

KUHU JÕUAB SINU PATAREI?

Päästa loodus! Vii vanad patareid ja akud kogumiskasti, mille leiad lähimast müügikohast või aadressilt kuhuviaa.ee

Kogumiskasti jõudnud patareidest tehakse uusi patareid, kodutehnikat ja erinevaid tarbeesemeid. Nii annad oma panuse, et säästa väärtuslikke metalle ja maavarasid!

SEGAOLME – VÄÄRTUSLIKU MATERJALI KADU

LIIGITI KOGUMINE JA VÄÄRTUSLIKU MATERJALI KORDUSKASUTUS

MAAVARADE KAEVANDAMINE (PLII, NIKKEL, LITIUM)

MATERJALI JA TOOTE DISAIN

PATAREI ELU LÕPP

PATAREI TOOTMINE

MÜÜK JA KASUTUS

1. jaanuarist teenindab Väike-Maarja valla jäätmejaamasid Ragn-Sells AS. Foto: Kalev Nõmmiste

Jäätmejaamasid teenindab uuest aastast Ragn-Sells AS

1. jaanuarist hakkas Väike-Maarja valla jäätmejaamasid teenindama Ragn-Sells AS ja muutusid Väike-Maarja ja Simuna jäätmejaama lahtiolekuajad ning ka hinnad.

Väike-Maarja jäätmejaam (Tehno 5, Väike-Maarja)

Avatud: K 15.00–18.00; N, R, L 10.00–18.00
Tel 515 6471

Simuna jäätmejaam (Pargi 1, Simuna)

Avatud: K, P 10.00–14.30
Tel 515 6471

Rakke jäätmejaam (Mäe tn 7b, Rakke)

Avatud: K, N, R 12.00–18.00 ja L, P 10.00–16.00.
Tel: 518 1169

Ragn-Sells ASi kontaktisik on Paavo Palmel, tel 517 5952 ja e-post paavo.palmel@ragnsells.com.

Vallaelanikelt võetakse ühel kalendriaastal tasuta vastu:

- vanarehvid (sõiduauto) – 8 tk ühe isiku kohta aastas;
- puhas lehtklaas – 50 kg ühe isiku kohta aastas;
- rõivad ja tekstiil – 20 kg ühe isiku kohta aastas.

Ohtlikud jäätmed:

- ohtlike ainetega saastunud pakendid – 10 kg ühe isiku kohta aastas;
- kemikaalid – 1,0 kg ühe isiku kohta aastas;
- värvid, liimid, vaigud, lahustid – 20 kg ühe isiku kohta aastas;
- vanad ravimid – 5 kg ühe isiku kohta aastas;
- õlijäätmed – 20 kg ühe isiku kohta aastas;
- ohtlike aineid sisaldavad pesuained – 20 kg ühe isiku kohta;
- patareid, akud – piiramatu;
- luminesentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad lambid – piiramatu.

Väike-Maarja valla jäätmejaamade hinnakiri alates 01.01.2023 (hinnad sisaldavad käibemaksu)

JÄÄTMEKOOD	JÄÄTME NIMETUS	ÜHIK	VALLA ISIKUTELT AASTAS		HIND €*
			PIIRKOGUS	HIND €	
17 06 05*	Asbesti sisaldavad jäätmed, ka eterniit	t	0	150,00	150,00
20 02 01	Biologunevad aia- ja haljastujäätmed	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 35*	Elektri- ja elektroonikaseadmed	kg	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
02 01 08*	Kemikaalid	kg	1 kg	Tasuta	4,00
20 01 21*	Luminesentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad lambid	kg	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 29*	Ohtlike aineid sisaldavad pesuained	kg	20 kg	Tasuta	1,10
15 01 10 *	Ohtlike ainetega saastunud pakendid	kg	10 kg	Tasuta	0,65
15 01 06	Pakendijäätmed	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 33*	Patareid ja akud	kg	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 02	Puhas lehtklaas	t	0,05 t	Tasuta	50,00
17 02 02	Puhastamata lehtkaas	t	0	100,00	100,00
20 01 10	Rõivad ja tekstiil	t	0,02 t	Tasuta	100,00
20 03 01	Segaolmejäätmed	m ³	0	10,46	10,46
17 09 04	Sorteerimata ehitusjäätmed	t	0	150,00	150,00
20 03 07	Suurjäätmed	t	0	100,00	100,00
20 01 38	Töödeldud puit	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
17 02 01	Töötlemata puit	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 98*	Vanad ravimid	kg	5 kg	Tasuta	3,20
20 01 40	Vanametall	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
20 01 01	Vanapaber ja papp	t	Piiramatu	Tasuta	Tasuta
16 01 03	Vanarehvid (sõiduauto)	tk	8 tk	Tasuta	Tasuta
08 01 11*	Värvid, liimid, vaigud, lahustid	kg	20 kg	Tasuta	0,80
13 02 08*	Õlijäätmed	kg	20 kg	Tasuta	0,25

* Vastuvõtmise hind juriidilistele isikutele. Sama hind kehtib valla füüsilistele isikutele, kui jäätmeid on üle piirkoguse.

NB! Simuna jäätmejaamas ei võeta vastu sorteerimata ehitusjäätmeid ja asbesti sisaldavaid jäätmeid.

PEA MEELES!

Erinevaid ohtlikke jäätmeid ei tohi omavahel kokku segada! Jäätmed peavad olema pakendatud lekkekindlalt!

Klient on jäätmejaamas kohustatud jäätmed liikide kaupa kaaluma ja paigutama jäätmed ettenähtud konteineritesse.

Hea maaomanik, rendi põld mahepõllupidajatele!

Äntu Mõis OÜ soovib rentida Väike-Maarja vallas põllumaad

Äntu Mõis OÜ on Lääne-Virumaal Äntu külas asuv mahepõllumajanduse ettevõtte, kus kanade ja munatootmisega on tegeletud üle kahekümne aasta. Juba 2008. aastast on suund mahepõllumajandus ja maheteraviljakasvatuse ning alates 2012. aastast mahelinnukasvatuse.

Kontakt:
Lauri Bobrovski, tel +372 523 0732, lauri@antumois.ee

Rattabaas

Talvel oleme suuskadel!

- SUUSAVARUSTUS
- SUUSAHOOLDUS

📍 Lai 12, Rakvere
🕒 E-R kella 9–18 L kella 10–15
☎️ 322 2030

01.02.2023 - 03.04.2023
HAJAASUSTUS PROGRAMMI
TAOTLUSVOOR

MIRIDON

veetöötlusseadmed

- Veeanalüüside teostamine
- Filterseadmete valik
- Filterseadme paigaldus
- Survetõste seadmete paigaldus

Täpsem info hajaasustus programmi kohta kohalikest omavalitsusest!

www.miridon.ee | tel. +372 5066 775 või +372 7362 633
miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

Suur valik koera- ja kassitoite otse maaletoojalt

LAOMÜÜK

Pikk 30 Väike-Maarja
Avatud E-R 8-17
e-pood www.rotaks.ee

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm
- Kändude freesimine

Gustav Aasumets
(kutsetunnistus 141998),
tel 5919 2441

Reigo Alas
(kutsetunnistus 141999),
tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

14. veebruar alates 10.00
VÄIKE-MAARJA HOOLDEKODUS

Etteregistreerimine (kell 8-16)
telefonil 5103 585
5016 825

*kuivasilmatest
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikesepriidid

Silmade kontroll 20€, prillistjale TASUTA!

Väike-Maarja seltsimajas
28. jaanuaril kell 19.00

JÄNESE AASTA HAFLA

Tantsuks mängib
Sada ja Seened

Riietus valge/hall

Pilet 8 €, pilet al. 12. Jaanuar 10 €, pilet al. 20. Jaanuar 13 €

Info: Epp Kaljos
email: epp.kaljos@mail.ee, tel 5563 8128

ANNE PALUVER ikka veel 27!

Kahes vaatuses KOMÖÖDIATEATER

Autor: Toomas Kall
Lavastaja: Henrik Normann

Väike-Maarja seltsimajas
25.01.2023 kell 19.00

Pilet 21 €, sooduspilet 19 €
Avatud kohvik

TERESA ABIVAHENDIKESKUS

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Teresa OÜ pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:**

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Pensionäeridel kaup 40% soodsamalt. Tööealistel puuetega inimestel vajalik arstiteend abivahendi soetamiseks.

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345; 5656 4959 või 5343 9837 (Rakke). Abivahendi soovist teavitada 5 tööpäeva varem!
Rakke raamatukogus (Fachlmanni 26) saab tellitud tooted kätte 3. veebruaril kell 11.00.
Väike-Maarja hooldekodus (Ravi 1, I korrus) saab tellitud tooted kätte 10. veebruaril kell 9.00–11.30.

ELEKTRIPESA

Elektripaigaldiste käit kuni 1000 V
Sise- ja väliselektritööd
Elektririkete likvideerimine
Elektrikilpide koostamine
Tel 502 0278; www.elektripesa.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Ostan nostalgilisi nõusid, karpides lusikaid, keraamikat, vanu naiste ehteid jms.
Tel 5356 0761 Liina

Ostan vene kellasid (ei pea olema töökorras) fototehnikat, heliplaate ja muud vanavara.
Tel 587 25458

Korstnapühkija
Tel 5560 4046

Tervendav mer. massaaž.
Hea kingitus endale või sõbrale.
Info: Eipri külas, tel 5323 9228 Anti lotusmassaaž.ee/hinnakiri

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väljaandja
Väike-Maarja Vallavalitsus, Tel 329 5750
Tiraaz 2700
Toimetaja
Kristel Kitsing, Tel 329 5759; 5349 9629
Küljendus
MK Meedia OÜ, info@mkmeedia.ee
Trükk Printall AS

Materjale saab saata iga kuu 30. kuupäevaks kristel.kitsing@v-maarja.ee Ilmub tasuta kord kuus (va juuli).

Klubi Härmalõng pidu

5. veebruaril kell 13.00
Väike-Maarja seltsimajas

Hooaja avapidu viivad läbi
Kiltsi Kobedad Mutid

Pidu laudadega, oma söök - jook kaasa

Pilet 6 €

Info: seltsimaja@v-maarja.ee, tel 5302 4437